

ଅଧ୍ୟାୟ 3 ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାର ଗୁଣବତ୍ତା

ଅତିର୍ଦ୍ଧ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ2: ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଉଚ୍ଚମାନର ଶିକ୍ଷାଦାନ ଏବଂ ଗବେଷଣାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରି ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ସମାଜର ଉନ୍ନତି ଆଣିଛି କି ନାହିଁ

ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଠାରୁ ସମାଜର ଆଶା ମୁଖ୍ୟତଃ ପୁରଣ ହୋଇପାରିବ ଯଦି ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାର ପଛଟି ଉଚ୍ଚ ଗୁଣବତ୍ତା ଶିକ୍ଷାଦାନ/ ଶିକ୍ଷା/ ଗବେଷଣା ମାଧ୍ୟମରେ ନୂତନ ଜ୍ଞାନ ଉତ୍ପାଦନ ଇତ୍ୟାଦି ଦ୍ୱାରା ସମାଜକୁ ଜ୍ଞାନର ବିସ୍ତାର, ଯାହାକି ନିମ୍ନ ଚିତ୍ରରେ ଦିଆଯାଇଛି:

3.1 ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଏବଂ ଶିକ୍ଷାଦାନ-ଶିକ୍ଷା ପ୍ରକ୍ରିୟା ମାଧ୍ୟମରେ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରି ସମାଜର ଉନ୍ନତି

ଏହି ବିଭାଗରେ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ, ଶିକ୍ଷାଦାନ ଏବଂ ପରୀକ୍ଷା ସମନ୍ୱୟ ଦିଗ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

3.1.1 ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପରିକଳ୍ପନା ବିକାଶ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ

ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଦିଗଗୁଡ଼ିକ ଯେକୌଣସି ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନର ମୂଳଦୁଆ ଏବଂ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ପରିକଳ୍ପନା, ବିକାଶ, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣତା, ଯୋଜନା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିଥାଏ । ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମକୁ କଳ୍ପନା କରିବା, ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ଏହାକୁ ସଂଶୋଧନ/ ଅଦ୍ୟତନ କରିବା, ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଫଳାଫଳକୁ ଏହାର ପରିଷଦ/ ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ପରିଭାଷିତ କରିବାକୁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଆଦେଶ ରହିଛି । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ଏକ ଅନୁବନ୍ଧିତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ହେଉଛି ଏକ ଶିକ୍ଷାଦାନ ଯୁନିଟ୍ ଏବଂ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଦିଗ ସହିତ ଏହାର ଯୋଗଦାନ ମୁଖ୍ୟତଃ ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ହିଁ ହୁଏ । ଏକ ଅନୁବନ୍ଧିତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଏହାର ଏକାଡେମିକ୍ ଏବଂ ପ୍ରଶାସନିକ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଆଇନଗତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

3.1.1.1 ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପରିକଳ୍ପନା ଏବଂ ବିକାଶର ପ୍ରକ୍ରିୟା

ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରକାର ଏବଂ ବିକାଶ ହେଉଛି ଏକ ଜଟିଳ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହାକି ହିତାଧିକାରୀଙ୍କ ମତାମତ ବିଶେଷକ୍ଷେତ୍ର ଗୋଷ୍ଠୀ ସହିତ ପରାମର୍ଶଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଆଧାର କରି ହୋଇଥାଏ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କର ବୃତ୍ତିଗତ ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ

ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ନମନାୟତା ସହିତ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକର¹ ବିକାଶ ହୁଏ ।

ଏକାଡେମିକ୍ ପରିଷଦ ହେଉଛି ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ପରିକଳ୍ପନା ଏବଂ ବିକାଶ ପାଇଁ ଏକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣକାରୀ ସଂସ୍ଥା ଯାହା ବ୍ୟାପକ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଗଠନକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଭାଗ ପାଇଁ ବୋର୍ଡ ଅଫ୍ ଷ୍ଟଡିଜ୍(ବିଓଏସ୍) ବିସ୍ତୃତ ସିଲ୍ଲାବସ୍ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଏକାଡେମିକ୍ ପରିଷଦ ଦ୍ୱାରା ପୁନଃ ବିଚାର ଏବଂ ଅନୁମୋଦିତ ହୁଏ । ବରିଷ୍ଠ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ଗୋଷ୍ଠୀ ଆବଶ୍ୟକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରନ୍ତି ଏବଂ ନୂତନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଉପରେ ପରାମର୍ଶ ଦିଅନ୍ତି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଏକ ନିୟମାବଳୀ ସଂଶୋଧନ କମିଟି ଅଛି ଯାହା ସମସ୍ତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ନିୟମାବଳୀ ତିଆରି କରେ ।

(କ) ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପରିକଳ୍ପନା ଏବଂ ବିକାଶ

ଦୁଇଟି ମନୋନୀତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପରିକଳ୍ପନା ଏବଂ ବିକାଶ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଅତିର୍ ଫଳାଫଳଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଅଛି:

ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଆତ୍ମ ଅଧ୍ୟୟନ ରିପୋର୍ଟ(ଏସଏସଆର)² ଅନୁଯାୟୀ, ଏହା ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ବିକାଶ ପାଇଁ ଯୁଜିସି ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଗ୍ରହଣ କରିଛି ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଯୁଜିସି ଦ୍ୱାରା ବିକଶିତ ମଡେଲ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ସହିତ ମେଳ ଖାଉଛି । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ, ଅତିର୍ ବଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ସମସ୍ତ ବିଭାଗରୁ ସୂଚନା ମାଗିଥିଲା; କିନ୍ତୁ ମୋଟ 27 ଟି ବିଭାଗ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ପାଞ୍ଚଟିରୁ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା³ ମିଳିଥିଲା । ଏହି ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ ଆଧାରରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଯୁଜିସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ବିଭାଗରେ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି ।

ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ

ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଆତ୍ମ ଅଧ୍ୟୟନ ରିପୋର୍ଟ ଅନୁଯାୟୀ, ସମସ୍ତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଯୁଜିସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ବିଓଏସ୍ ଦ୍ୱାରା ପରିକଳ୍ପିତ ଏବଂ ବିକଶିତ ହୋଇଥିଲା ।

(କ) ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ବିଷୟବସ୍ତୁ ସଂଶୋଧନ ପାଇଁ ଭାଗିଦାରଙ୍କ ମତାମତ

ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପରିକଳ୍ପନାରେ ଭାଗିଦାରମାନଙ୍କୁ ଜଡ଼ିତ କରିବା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ମତାମତ ପାଇବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ଦୁଇଟି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପରିକଳ୍ପନାରେ ଭାଗିଦାରମାନଙ୍କ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଅତିର୍ ଫଳାଫଳଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ

ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଅତିର୍କୁ ପାଞ୍ଚଟି ବିଭାଗରୁ ସୂଚନା ହସ୍ତଗତ ହୋଇଥିଲା । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଚାରିଟି ବିଭାଗ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପରିକଳ୍ପନା କରିବା ସମୟରେ ସେମାନେ ଭାଗିଦାରମାନଙ୍କ ମତାମତ ନେଇଛନ୍ତି । ପ୍ରକାଶ ଥାଇ, ଏହି ଚାରିଟି ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟର ବିପରୀତ ତଥ୍ୟ ତଥା ଭାଗିଦାରମାନଙ୍କଠାରୁ କୌଣସି ମତାମତ ନିଆଯାଇନାହିଁ ବୋଲି ବୋର୍ଡ ଅଫ୍ ଷ୍ଟଡିଜ୍(ବିଓଏସ୍) କାର୍ଯ୍ୟବିବରଣୀରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ।

ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିବର୍ଷ ନାକକୁ ପଠାଯାଇଥିବା ବାର୍ଷିକ ଗୁଣବତ୍ତା ନିଶ୍ଚିତତା ରିପୋର୍ଟ (ଏକସୁଏଆର) ରେ ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ଯେ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ପରିକଳ୍ପନା/ ସଂଶୋଧନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ

¹ ନାକ୍ ଅନୁଯାୟୀ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକ ଏକରୁ ଚାରି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଏକ ଶିକ୍ଷଣ ଅଭିଜ୍ଞତା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହା ପ୍ରମାଣପତ୍ର/ ଡିପ୍ଲୋମା/ ଡିଗ୍ରୀ ଯଥା, ବିଏ (ଅର୍ଥନୀତି), ବିଏସସି (ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନ)
² ଆତ୍ମ-ଅଧ୍ୟୟନ ରିପୋର୍ଟ ହେଉଛି ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନର ଆତ୍ମ-ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ରିପୋର୍ଟ ଯାହା ସାକ୍ଷୁତି ପୂର୍ବରୁ ଏହାର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପାଇଁ ନାକକୁ ପଠାଯାଏ ।
³ ସାଧାରଣ ପ୍ରଶାସନ, ଆଇନ, ଉଦ୍ଭିଦ ବିଜ୍ଞାନ, ରାଜନୀତି ବିଜ୍ଞାନ ଏବଂ ଇତିହାସ

ଭାଗିଦାରମାନଙ୍କ ଠାରୁ ମତାମତ ନିଆଯାଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ଏହି ଦାବିକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ ଅତିରୁକୁ କୌଣସି ରେକର୍ଡ ମିଳିଲା ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ

ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅତିରୁ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କଲା ଯେ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପରିକଳ୍ପନା ସମୟରେ ଭାଗିଦାରଙ୍କ ମତାମତ ପାଇବା ଏବଂ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ନାକର ସୁପାରିଶକୁ ପାଳନ କରିଛି ।

ସରକାର ଦର୍ଶାଇଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2020) ଯେ ଭାଗିଦାରଙ୍କ ମତାମତକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ସମ୍ଭବରେ ସେମାନଙ୍କ ଦାବିକୁ ସମର୍ଥନ କରି ମନୋନୀତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରମାଣ ଦାଖଲ ନକରିବା ଆଦୌ ଗ୍ରହଣ୍ୟ ନୁହେଁ ।

3.1.1.2 ସିଲାରସ୍‌ର ସଂଶୋଧନ

ଦ୍ୱାଦଶ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ଅନୁକ୍ରେମ 4.3 ଧାର୍ଯ୍ୟ କରେ ଯେ ପାଠ୍ୟକ୍ରମକୁ ପ୍ରତି ତିନି ବର୍ଷରେ ଅନ୍ତତଃପକ୍ଷେ ଥରେ ସଂଶୋଧନ କରାଯିବ ଏବଂ ଚାକିରି ବଜାର ସହିତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମକୁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ କରାଯିବ । ଅଧିକତ୍ତ୍ୱ, ନାକ୍ ଏହାର ସାକ୍ଷତି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସିଲାରସ୍ ସଂଶୋଧନର ନିୟମିତତା ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମକୁ ସାକ୍ଷତି ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ମାନଦଣ୍ଡ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରେ । ଏହି ମାନଦଣ୍ଡର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ **2014-19 ମଧ୍ୟରେ ସଂଶୋଧନ ହୋଇଥିବା ପ୍ରୋଗ୍ରାମର ସିଲାରସ୍‌ର ପ୍ରତିଶତର ଫଳାଫଳକୁ ନେଇ ହୋଇଥିଲା (ପରିଶିଷ୍ଟ 1 ର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା 3)।**

ଦୁଇଟି ମନୋନୀତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ସୂଚନାର ଯାଞ୍ଚ ଉପରେ ଆଧାର କରି ଅତିରୁ ଫଳାଫଳଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

ଉତ୍ତର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ

2013-14 ରେ ପସନ୍ଦ ଆଧାରିତ କ୍ରେଡିଟ୍ ସାଞ୍ଜ୍ଞ (ସିବିସିଏସ୍) ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ସମୟରେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏହାର ସମସ୍ତ ସ୍ନାତକୋତ୍ତର(ପିଜି) ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ସିଲାରସ୍ ସଂଶୋଧନ କରିଥିଲା । ତଦନୁସାରେ, ଯୁଜିସି ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିବା ତିନି ବର୍ଷର ସମୟସମା ଉପରେ ଆଧାର କରି, ପାଠ୍ୟକ୍ରମ 2016-17 ରେ ସଂଶୋଧନ କରାଯିବା କଥା । 2015-19 ଅବଧି⁴ ପାଇଁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର 29ଟି ପିଜି ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ମଧ୍ୟରୁ 11 ଟି ଅତିରୁ କରାଯାଇଥିଲା । ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ 11 ଟି ପରୀକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ତିନିଟି ପିଜି ପାଠ୍ୟକ୍ରମ (ଅର୍ଥନୀତି, ଇତିହାସ ଏବଂ ଇଂରାଜୀ) ପାଇଁ ସିଲାରସ୍ ସଂଶୋଧିତ ହୋଇଛି । ଗତ ଛଅ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅବଶିଷ୍ଟ ଆଠଟି ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ରହିଥିଲା ।

ଉତ୍ତର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅଧୀନରେ ଥିବା ପରୀକ୍ଷା-ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକରେ, 2016-17 ରେ ସିବିସିଏସ୍ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପରେ, ଯୁଜିସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ, ସମସ୍ତ ସ୍ନାତକ (ୟୁଜି) ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ସିଲାରସ୍ ସଂଶୋଧିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ପାଠ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟ 2019-20 ରେ ସଂଶୋଧନ ହେବା କଥା ଏବଂ ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ସେହି ବର୍ଷ ସାରା ରାଜ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ଯୁଜି ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ଏକକ ସାଧାରଣ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ (ଡିଏବଇ) ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଅତିରୁ ଦ୍ୱାରା ସୂଚିତ କରାଯିବା ପରେ, ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଗ୍ରହଣ କଲା ଯେ ପିଜି ପାଠ୍ୟକ୍ରମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତି ତିନି ବର୍ଷରେ ସିଲାରସ୍ ସଂଶୋଧନ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ପାଳନ କରାଯାଇ ନଥିଲା ଏବଂ ସମସ୍ତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଠିକ୍ ସମୟରେ ସଂଶୋଧିତ ହୋଇନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ

2012-13 ମସିହାରେ ସିବିସିଏସ୍ ଆରମ୍ଭ ହେବା ସମୟରେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସମସ୍ତ 13 ଟି ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ପାଠ୍ୟ ଖସଡ଼ା ସଂଶୋଧନ କରିଥିଲା ଏବଂ ତିନି ବର୍ଷ ଅବଧି ପରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସଂଶୋଧନ ହେବା

⁴ 2014-15 ପାଇଁ ଅତିରୁକୁ ତଥ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ କରାଗଲା ନାହିଁ

କଥା । ଅତିରିକ୍ତ 13 ଟି ପାଠକ୍ରମ ମଧ୍ୟରୁ ସାତଟି⁵ ଯାଞ୍ଚ କରି ଜଣାଗଲା ଯେ ଠିକ୍ ସମୟରେ ସଂଗୋଧନ ହୋଇନାହିଁ ଏବଂ 2013-19 ମଧ୍ୟରେ ଏହି ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ସିଲ୍ଲାବସ୍ ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ରହିଛି ।

ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ପରୀକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ଯୁକ୍ତି ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ପାଠ୍ୟକ୍ରମ 2016-17 ମସିହାରେ ସିବିସିଏସ୍ ଆରମ୍ଭ ହେବା ସମୟରେ ସଂଗୋଧିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ତିନି ବର୍ଷ ଅବଧି ପରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସଂଗୋଧନ ପାଇଁ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା । ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପରି, 2019-20 ମଧ୍ୟରେ ତିଏଚଇ ଦ୍ୱାରା ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ଯୁକ୍ତି ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ଏକ ସାଧାରଣ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥିଲା ।

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକର ମାନ୍ୟତା ସମୟରେ, ନାକ୍ ଅନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କୁ ସର୍ବାଧିକ ସ୍କୋର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଯେଉଁଠାରେ 50 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ ସିଲ୍ଲାବସ୍ ସଂଗୋଧିତ ହୋଇଥିଲା । ସିଲ୍ଲାବସର ଠିକ୍ ସମୟରେ ସଂଗୋଧନ ହୋଇ ନଥିବାରୁ ଉଭୟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏହି ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁଯାୟୀ ସର୍ବାଧିକ ମାର୍କ୍ ସ୍କୋର କରିବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହଁନ୍ତି ।

ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପିଜି ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ସଂଗୋଧନ କରିବାରେ ବିଫଳତା, ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଚାକିରି ବଜାରର ଗତିଶୀଳତା ସହିତ ଗବେଷଣା ଏବଂ ବିକାଶର ଅଗ୍ରଗତି ସହିତ ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିଛି ।

3.1.1.3 ନିୟୁତ୍ତି/ ଉଦ୍ୟୋଗ ଆଧାରିତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ

ନାକ୍ ଦର୍ଶାଇଲା ଯେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ/ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପରିକଳ୍ପିତ ହୋଇଥିବା ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ନିୟୁତ୍ତି, ଉଦ୍ୟୋଗିତା ଏବଂ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଧ୍ୟାନ ଦେଇପାରେ । ସମାନ ଧାରାରେ ନାକ୍ ଏହାର ସାକ୍ଷୁତି ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ, ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ପରିକଳ୍ପନାରେ ନିୟୁତ୍ତି, ଉଦ୍ୟୋଗିତା ଏବଂ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ଧ୍ୟାନକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଥାଏ । ଏହି ମାନଦଣ୍ଡକୁ **ହାରାହାରି ଶତକଡ଼ା ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଫଳାଫଳ ସୂଚକ ସହ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହାକି 2014-19 ମଧ୍ୟରେ ଚାକିରି/ ଉଦ୍ୟୋଗିତା/ ଦକ୍ଷତା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଇଥାଏ (ପରିଶିଷ୍ଟ 1 ର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା 4) ।**

ଦୁଇଟି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ନିୟୁତ୍ତି ଯୋଗ୍ୟ/ ଉଦ୍ୟୋଗିତା ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଉଥିବା ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଏକ ତୁଳନାତ୍ମକତା ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଏହିପରି ପାଠ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକୁ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ସ୍ୱଷ୍ଟ ମାନଦଣ୍ଡ ନାହିଁ । ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କହିଛି ଯେ ଏହାର 100 ପ୍ରତିଶତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ନିୟୁତ୍ତି ଯୋଗ୍ୟ, ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏହାର 27 ପ୍ରତିଶତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମକୁ ନିୟୁତ୍ତି / ଉଦ୍ୟୋଗ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ କରିଛି । ଅତିରିକ୍ତ ସୂଚାଇ ଦେଇଛି ଯେ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ନିୟୁତ୍ତି କିମ୍ବା ଉଦ୍ୟୋଗିତା ଭାବରେ ବର୍ଗୀକୃତ ହେବାରେ କୌଣସି ସମାନତା ନାହିଁ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଯେତେବେଳେ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଉଦ୍ଭିଦ ବିଜ୍ଞାନ, ରସାୟନ ବିଜ୍ଞାନ, ଅର୍ଥନୀତି, ସଂସ୍କୃତ ଇତ୍ୟାଦି ଆଠଟି ପାଠ୍ୟକ୍ରମକୁ ବିଚାର କରିଥିଲା, ଏହିସବୁ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ନିୟୁତ୍ତି ଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଉଥିଲା । କୌଣସି ସ୍ୱଷ୍ଟ ମାନଦଣ୍ଡ କିମ୍ବା ଏଥିପାଇଁ ସହାୟକ ପ୍ରମାଣର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକରେ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ପ୍ରକୃତ ନିୟୁତ୍ତିକୁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକର ସାକ୍ଷୁତି ସମୟରେ, ନାକ୍ ସେହି ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକୁ ସର୍ବାଧିକ ସ୍କୋର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା ଯେଉଁଠାରେ 50 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ନିୟୁତ୍ତି ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଉଥିଲା । ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଭାବରେ ଏହି ମାନଦଣ୍ଡ ତଳେ ପଡ଼ିଥିବାବେଳେ, କୌଣସି ସହାୟକ ପ୍ରମାଣ ଏବଂ ସ୍ୱଷ୍ଟ ମାନଦଣ୍ଡର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଶତ ପ୍ରତିଶତ ଚିତ୍ରର ସତ୍ୟତା ସନ୍ଦେହଜନକ ।

ଏହିପରି, ଏହି ଦୁଇଟି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଉଚ୍ଚମାନର ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ ଦିଗରେ ଅବଦାନ ଯାହା ଶେଷରେ ନିୟୁତ୍ତି/ ଉଦ୍ୟୋଗିତା ଏବଂ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ପାଠ୍ୟକ୍ରମକୁ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ଆଗେଇ ନେଇଥାଏ, ଅନିଶ୍ଚିତତା ମଧ୍ୟରେ ରହିଥିଲା ।

⁵ ବାୟୋଟେକ୍ନୋଲୋଜି, ଉଦ୍ଭିଦ ବିଜ୍ଞାନ, ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନ, ରସାୟନ ବିଜ୍ଞାନ, ପ୍ରାଣୀ ବିଜ୍ଞାନ, ଅର୍ଥନୀତି ଏବଂ ଏମ୍ପିଏ

3.1.1.4 ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଏବଂ ନାମ ଲେଖାଇଥିବା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା

ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ତାହା, ଯାହା ଏକ ଅଧ୍ୟୟନର ଅନୁଶାସନ ସହିତ ସିଧାସଳଖ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇନପାରେ କିନ୍ତୁ ଲିଙ୍ଗ, ପରିବେଶ ଏବଂ ସ୍ଥିରତା, ମାନବିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଏବଂ ବୃତ୍ତିଗତ ନୈତିକତା ଭଳି ସମସ୍ୟାକୁ ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ସମେଦନଶୀଳ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ । ଏହି ପାଠ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକରେ⁶ ଆପ୍ଲାଏଡ୍ ସୋସିଓଲୋଜି, ଫ୍ୟାଶନ ଡିଜାଇନ, ଟେଲିଭିଜନ ଏବଂ ଭିଡିଓ ସମ୍ପାଦନା, ରେଫ୍ରିଜରେଜେସନ୍, ହସ୍ପିଟାଲ୍ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ନିଷ୍କାସନ ପରିଚାଳନା ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ନାକ୍ ମାନୁଆଲ୍ ଅନୁଯାୟୀ, ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକ ଇଚ୍ଛାଧୀନ ଅଟେ, ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ବାହାରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ସ୍ଥାନିତ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ ।

ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରଦାନରେ ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରୟାସର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାକୁ, **2014-19 ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ଜୀବନ କୌଶଳ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ସଂଖ୍ୟା ଏକ ସୂଚକ ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିଲା (ପରିଶିଷ୍ଟ 2 ର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା 3)** । ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସାକ୍ଷୁତି ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମୟରେ ନାକ୍ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ଏହି ସୂଚକ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟତମ ।

ଏଥିସହ, ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ନାମ ଲେଖାଇବାକୁ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରୟାସର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାକୁ, ଫଳାଫଳ ସୂଚକ, **2014-19 ମଧ୍ୟରେ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ନାମ ଲେଖାଇଥିବା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ହାରାହାରି ଶତକଡ଼ା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଇଥିଲା (ପରିଶିଷ୍ଟ 1 ର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା 5)** ।

ଉଚ୍ଚ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାନାନ୍ତରଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ଜୀବନ କୌଶଳ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା ଉପରେ ଅଡିଟ୍ ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ଏହି ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ଏହିପରି ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିନାହାନ୍ତି । ଫଳସ୍ୱରୂପ, ଦୁଇଟି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ 2014-19 ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଏହିପରି ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ନାମ ଲେଖାଇବାର ରେକର୍ଡ ରହିନଥିଲା ।

32 ଟି ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ (ଭିଏନ୍ ସୟଂଶାସିତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ) ରେ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତପାଠ୍ୟକ୍ରମ⁷ ଆରମ୍ଭପାଇଁ 2014ରେ ଯୁଜିସି ଦ୍ୱାରା 7 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିଲା (ପ୍ରଦାନ ପରିମାଣ 6.30 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା) । ତଥାପି, ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ(ଜାନୁଆରୀ 2020) ଏହି ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଆରମ୍ଭ କରିବା ପାଇଁ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ କୌଣସି ଅର୍ଥ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିନଥିଲା । ତେଣୁ, 2014-19 ମଧ୍ୟରେ 32 ଟି ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟି ସେମାନଙ୍କ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିନଥିଲେ ।

କୌଣସି ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକରେ ‘ସ୍ଥାନାନ୍ତରଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ଜୀବନ କୌଶଳ’ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା କୌଣସି ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ନଥିଲା, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ ଆତ୍ମବିଭାଗୀୟ ତଥା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଯେପରିକି ଲିଙ୍ଗ, ମାନବିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ, ବୃତ୍ତିଗତ ନୈତିକତା ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟରେ ଜାଣିବାର ସୁଯୋଗରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲେ । ନାକ୍ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ପରିଚୟ ପାଇଁ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକୁ ସର୍ବାଧିକ ଗ୍ରେଡ୍ ପଏଣ୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରିଛି । ତେବେ ଏହି ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁଯାୟୀ ଉଭୟ ଉଚ୍ଚ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ 32 ଟି ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଏହି ମାନଦଣ୍ଡ ଆଧାରରେ ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରିଲେ ନାହିଁ ।

⁶ ଏକାଦଶ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା (2007-2012) ସମୟରେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକରେ କ୍ୟାରିଅର ଓରିଏଣ୍ଟେଡ୍ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଯୁଜିସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ
⁷ ଗ୍ରାମାଣ ଉଦ୍ୟୋଗ ବିକାଶ

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ କହିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2020) ଯେ, ପରିବେଶ ବିଜ୍ଞାନ/ ଅଧ୍ୟୟନ ହେଉଛି ଏକ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଯାହା ଗତ 12 ବର୍ଷ ଠାରୁ ସମସ୍ତ ବିଭାଗରେ ଯୁକ୍ତି ସ୍ତରରେ ଏକ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ବିଷୟ ଭାବରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

ଏହାର ଉତ୍ତର ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ ପରିବେଶ ବିଜ୍ଞାନ/ ଅଧ୍ୟୟନ ହେଉଛି ଏକ ବିଷୟ ଯାହାକି ଯୁକ୍ତି ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଅଧୀନରେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ବିଷୟ ଭାବରେ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଏ କିନ୍ତୁ ନାକ୍ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଚ୍ଛିନ୍ନ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ନାକ୍ ସ୍ୱତ୍ତ୍ୱଭାବରେ ବ୍ୟକ୍ତ କରନ୍ତି ଯେ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକ ଇଚ୍ଛାଧୀନ ଅଟେ, ନିୟମିତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ବାହାରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଏବଂ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ଲୁସ୍‌ଫୋର୍ସ ପାଇବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ତେଣୁ ଯୁକ୍ତି ଏବଂ ପିଜି ସ୍ତରରେ ଏଭଳି ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାର ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ଗଠନମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

3.1.1.5 ଇଣ୍ଟର୍‌ସିପ୍ ନେଉଥିବା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ

ଇଣ୍ଟର୍‌ସିପ୍ ହେଉଛି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଯାହାକି ଏକ ଚିହ୍ନିତ ମାର୍ଗଦର୍ଶକଙ୍କ ମାର୍ଗଦର୍ଶନରେ ଏକ ସଂସ୍ଥାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ସହିତ ଜଡ଼ିତ । ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ ସେମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ଏବଂ କୌଶଳ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାରେ ଏବଂ ବୃତ୍ତିଗତ ମନୋଭାବ ଏବଂ ନୈତିକତା ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ସକ୍ଷମ କରିବା ।

ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକରେ ଫିଲ୍ଡ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ/ ଇଣ୍ଟର୍‌ସିପ୍ କରୁଥିବା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପାଇଁ, **2018-19 ମଧ୍ୟରେ ଇଣ୍ଟର୍‌ସିପ୍ କରୁଥିବା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ଶତକଡ଼ା ଏକ ସୂଚକ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିଲା (ପରିଶିଷ୍ଟ 2 ର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା 4)** । ଏହି ସୂଚକ ମଧ୍ୟ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସାକ୍ଷୁତି ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମୟରେ ନାକ୍ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ସୂଚକ ଅଟେ ।

ଦୁଇଟି ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ 2014 ରୁ 2019 ମଧ୍ୟରେ ଇଣ୍ଟର୍‌ସିପ୍ କରିଥିବା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀସଂଖ୍ୟା ବିଷୟରେ ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି :

ସାରଣୀ 3.1: 2014-15 ରୁ 2018-19 ମଧ୍ୟରେ ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଇଣ୍ଟର୍‌ସିପ୍ ବିବରଣୀ

ବର୍ଷ	ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ			ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ		
	ନାମଲେଖାକଥିବା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ସଂଖ୍ୟା	ଇଣ୍ଟର୍‌ସିପ୍ କରିଥିବା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ସଂଖ୍ୟା	ପ୍ରତିଶତ	ନାମଲେଖାକଥିବା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ସଂଖ୍ୟା	ଇଣ୍ଟର୍‌ସିପ୍ କରିଥିବା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ସଂଖ୍ୟା	ପ୍ରତିଶତ
2014-15	2195	122	5.56	404	3	0.74
2015-16	2197	128	5.83	515	0	0.00
2016-17	2114	122	5.77	505	1	0.20
2017-18	2258	131	5.80	495	0	0.00
2018-19	2293	134	5.84	780	9	1.15
ହାରାହାରି ପ୍ରତିଶତ			5.76			0.42

(ଉତ୍ସ: ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ)

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଏହା ଦେଖାଯାଏ ଯେ ଉଭୟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ନାମ ଲେଖାକଥିବା ମୋଟ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ସର୍ବନିମ୍ନ ସଂଖ୍ୟା ଅର୍ଥାତ୍ ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ 5.76 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ 0.42 ପ୍ରତିଶତ ଇଣ୍ଟର୍‌ସିପ୍ କରିଥିଲେ । ଏଥିସହ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଛି ଯେ 2014-19 ମଧ୍ୟରେ ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଇଣ୍ଟର୍‌ସିପ୍ କରିଥିବା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ କେବଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ସାତଟି ବିଭାଗରେ⁸

⁸ ଭୁଗୋଳ, ଉଚ୍ଚଦ ବିଜ୍ଞାନ, ପରିବେଶ ବିଜ୍ଞାନ, ପ୍ରୟୋଗାତ୍ମକ ମାଇକ୍ରୋବାଇଓଲୋଜି, ଭୂବିଜ୍ଞାନ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପରିଚାଳନା ଏବଂ ଶିକ୍ଷ ସମ୍ପର୍କ, ଲାଇବ୍ରାରୀ ଏବଂ ସୂଚନା ବିଜ୍ଞାନ

ସାମିତ ରହିଥିଲେ । ସେହିଭଳି, 2014-19 ମଧ୍ୟରେ ଇଣ୍ଟର୍ନିସିପ୍ କିମ୍ବା ଫିଲ୍ଡ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ସମସ୍ତ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଏକକ ବିଭାଗର⁹ ଥିଲେ ।

2014-19 ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର 32 ଟି ମନୋନୀତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର କୌଣସି ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଇଣ୍ଟର୍ନିସିପ୍ କରିନାହାନ୍ତି ।

ଅତିବ୍ ଅନୁସନ୍ଧାନଗୁଡ଼ିକ ଦର୍ଶାଇଥିଲା ଯେ ଉଭୟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଫିଲ୍ଡ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଇଣ୍ଟର୍ନିସିପ୍ ଇତ୍ୟାଦି ମାଧ୍ୟମରେ ସେମାନଙ୍କ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟବହାରିକ ଶିକ୍ଷଣରେ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ କୌଣସି ଉଦ୍ୟମ କରିନାହାନ୍ତି, ଯାହାକି ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ନିୟୁତ୍ତିର ଇଚ୍ଛାକୃତ ଫିଲ୍ଡପ୍ରୋଜେକ୍ଟ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ ।

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକର ମାନ୍ୟତା ସମୟରେ, ନାକ୍ ଅନୁସନ୍ଧାନମାନଙ୍କୁ ସର୍ବାଧିକ ଗ୍ରେଡ୍ ପଏଣ୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଯେଉଁଠାରେ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ 10 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ତତୁର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଇଣ୍ଟର୍ନିସିପ୍ କରିଥିଲେ । ରାଜ୍ୟରେ କୌଣସି ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏହି ମାନଦଣ୍ଡ ପୂରଣ କରିବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରିନଥିଲେ ।

3.1.1.6 ସରଳ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଚୟନ

ସରଳ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଚୟନ ଦ୍ୱାରା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଏବଂ ଶିକ୍ଷାଦାନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ବିକଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହା ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ସମୟ ସୀମା, ଭୂସମାଚର ଗତିଶୀଳତା, ଆନ୍ତଃବିଭାଗୀୟ ବିକଳ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ସମ୍ପାଦନ ଦ୍ୱାରା ସୁଗମ ହୋଇଥିବା ସାଧାରଣତାକୁ ସୂଚିତ କରେ । ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଉପାୟ ଅଛି ଯାହା ମାଧ୍ୟମରେ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଚୟନକୁ ସରଳ କରାଯାଇପାରିବ । ଏଥିରେ ନୂତନ ଏବଂ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରଦାନ, ସିବିସିଏସ୍ ଏବଂ ସେମିଷ୍ଟର ପ୍ରଣାଳୀ ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ନିୟୁତ୍ତି ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ନୂତନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଉପସ୍ଥାପନ, ନିୟୁତ୍ତି ସୂଚକ, ନୂତନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଶତକଡ଼ା **2014-19 ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ମଧ୍ୟରେ ମୋଟ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଶତକଡ଼ା ମନୋନୀତ କରାଯାଇଥିବା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରୟୋଗର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ କରାଯାଇଥିଲା (ପରିଶିଷ୍ଟ 1 ର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା 6)।**

(କ) ନୂତନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ

ଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଦୁଇଟି ମନୋନୀତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ମୋଟ ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ମଧ୍ୟରୁ ନୂତନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଶତକଡ଼ା ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି:

ସାରଣୀ 3.2: 2014-19 ମଧ୍ୟରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ନୂତନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ସଂଖ୍ୟା

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ନାମ	2014-19 ମଧ୍ୟରେ ମୋଟ ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ସଂଖ୍ୟା	2014-19 ମଧ୍ୟରେ ନୂତନ ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ	ନୂତନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଶତକଡ଼ା
ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ	29	2	7
ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ	13	6	46

(ଉତ୍ସ: ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ)

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ କେବଳ ଦୁଇଟି ନୂତନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା । ଅବଶ୍ୟ, ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ 2014-19 ମଧ୍ୟରେ ଛଅଟି ନୂତନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ସହିତ ଭଲ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥିଲା ।

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକର ସାକ୍ଷତି ସମୟରେ, ନାକ୍ ସେହି ଅନୁସନ୍ଧାନଗୁଡ଼ିକୁ ସର୍ବାଧିକ ଗ୍ରେଡ୍ ପଏଣ୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା ଯେଉଁଠାରେ 10 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ତା’ଠାରୁ ଅଧିକ ନୂତନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଥିଲା । ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ନୂତନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଆରମ୍ଭ କରିବା ଏବଂ ଏହି ମାନଦଣ୍ଡ ବିରୋଧରେ

⁹ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ପ୍ରୟୋଗରେ ସ୍ନାତକୋତ୍ତର

ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତାକୁ ଉନ୍ନତ କରିବା ପାଇଁ ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକ ପ୍ରୟାସ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଅଧିକତ୍ରୁ, ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସଂଖ୍ୟକ ନୂତନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ, ବିଶେଷତଃ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା, ଯାହାକି ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ କୌଶଳ ପ୍ରଦାନରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ, ଏହା ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତିର ଫଳାଫଳକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବିତ କରିବ ।

(ଖ) ପସନ୍ଦ ଆଧାରିତ କ୍ରେଡିଟ୍ ସିଷ୍ଟମ ଥିବା ପ୍ରୋଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅନୁଦାନ ଆୟୋଗ ଅନୁଯାୟୀ, (ସିବିସିଏସ୍) କେବଳ ମୂଳ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ଶିଖିବା ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ଏବଂ ଉପାୟ ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ ବରଂ ମୂଳ ବିଷୟ ବାହାରେ ଶିକ୍ଷାର ଅତିରିକ୍ତ ଉପାୟ ମଧ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରେ । ସିବିସିଏସ୍ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭାଗ, ଆନ୍ତର୍ଭାଗ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ, ଦକ୍ଷତା ଭିତ୍ତିକ ବିଷୟ ବାଛିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦିଏ ଏବଂ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅଧିକ ସରଳତାପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଅଧିକତ୍ରୁ, ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅନୁଦାନ ଆୟୋଗ ସିବିସିଏସ୍ ଅଧୀନରେ ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ସର୍ବନିମ୍ନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଏବଂ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ ସେମିଷ୍ଟାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଲାଗୁ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛି । ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅନୁଦାନ ଆୟୋଗ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ସିବିସିଏସ୍ ଲାଗୁ କରିବା ଏବଂ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ସଂଶୋଧନ ପାଇଁ ଏହାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଦୋହରାଇଥିଲା (ଅପ୍ରେଲ 2018) ।

ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଏକ ଅଂଶ ଭାବରେ ସିବିସିଏସ୍ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରୟାସର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାକୁ, **2018-19 ରେ ସିବିସିଏସ୍ ଥିବା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକର ଶତକଡ଼ା ଏକ ସୂଚକ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିଲା (ପରିଶିଷ୍ଟ 2 ର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା 5)** । ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସାକ୍ଷୁତି ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମୟରେ ଜାତୀୟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସାକ୍ଷୁତି ପରିଷଦ ନାକ୍ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ଏହି ସୂଚକ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟତମ ।

ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟର ଅନୁସନ୍ଧାନରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ, ଯଥା, ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ 32 ଟି ମନୋନୀତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ସିବିସିଏସ୍ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିଛନ୍ତି, ଯାହାଫଳରେ ଏହା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅନୁଦାନ ଆୟୋଗର ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ପାଳନ କରୁଛି ।

ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ 2013-14 ରେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ସିବିସିଏସ୍ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲା । ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅଧିନରେ ପରୀକ୍ଷା ହୋଇଥିବା 24 ଟି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ, 2016-17 ରେ ସିବିସିଏସ୍ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ 2012-13 ମସିହାରେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ଏବଂ 2016-17 ମସିହାରେ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅଧିନରେ ଥିବା ପରୀକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକରେ ସିବିସିଏସ୍ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଏହିପରି, ଉଭୟ ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ 32 ଟି ପରୀକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, ନାକ୍ ସାକ୍ଷୁତି ସମୟରେ ଏହି ପାରାମିଟରରେ ସର୍ବାଧିକ ଗ୍ରେଡ୍ ପଏଣ୍ଟ ହାସଲ କରିବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ ।

(ଗ) ସେମିଷ୍ଟାର ସିଷ୍ଟମ ଥିବା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକ

ଏକ ସେମିଷ୍ଟାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଉଛି ଏକ ଏକାଡେମିକ୍ ଶବ୍ଦ ଯାହା, ଏକ ଶିକ୍ଷାବର୍ଷକୁ ଦୁଇଟି ଶିକ୍ଷାବର୍ଷ ବା ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରେ । ଏହା ନିରନ୍ତର ଶିକ୍ଷଣ, ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ମତାମତ ପାଇଁ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଏକ ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହା ପ୍ରତିଟି ବିଷୟର ଏକ ଉତ୍ତମ ବୃତ୍ତାମଣାକୁ ସହଜ କରିଥାଏ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ଦ୍ୱାଦଶ ପଞ୍ଚବର୍ଷିକ ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ ପ୍ରକାଶିତ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଏବଂ ଗୁଣାତ୍ମକ ବିସ୍ତାରର ପ୍ରତିବେଦନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 2.2.3 (ଗ) ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାରେ ଉଚ୍ଚତ୍ତମ ପାଇଁ ଏକ ଗୁଣାତ୍ମକ ବୃଦ୍ଧିକାରୀ ପଦକ୍ଷେପ ଭାବରେ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ସରଳତା ପାଇଁ ସେମିଷ୍ଟାର ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନକୁ ବିବେଚନା କଲା ।

ଉଭୟ ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ 32 ଟି ପରୀକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଉପରୋକ୍ତ ଅନୁକ୍ଷେପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପରି, ପ୍ରତି ବର୍ଷରେ ସିଦ୍ଧିସିଦ୍ଧି ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ସହିତ ସେମିଷ୍ଟର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିଲା ।

ସଂକ୍ଷିପ୍ତସାର ଏବଂ ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକ

ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଶିକ୍ଷଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ହିତାଧିକାରୀଙ୍କ ମତାମତ ଏବଂ ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ପରାମର୍ଶକୁ ନେଇ ସମସ୍ତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ସୁସଙ୍ଗଠିତ କରିବା ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା କିନ୍ତୁ, ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏହାର ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ସଂଶୋଧନ ପାଇଁ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇନଥିଲେ । ଦୁଇଟି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ 42 ଟି ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ବିଷୟ ମଧ୍ୟରୁ 18 ଟି ପରୀକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଛି, ଯେଉଁଥିରେ କି ଦେଖାଯାଇଥିଲା ଯେ 15 ଟି ବିଷୟର ପାଠ୍ୟସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂଶୋଧିତ ହୋଇନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ, 13 ଟି ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଚାରିଟି ପାଠ୍ୟକ୍ରମ, ନିୟୁତ୍ତ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ପରୀକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକରେ କୌଣସି ମୂଲ୍ୟ ଯୋଗ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ହୋଇନଥିଲା ।

ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଯଥାକ୍ରମେ କେବଳ ସାତ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ବିଭାଗର ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କୁ ଇଣ୍ଟର୍ନସିପ୍ ପାଇଁ ପଠାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଇଣ୍ଟର୍ନସିପ୍ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ନୁହେଁ ।

ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକ:

- ଉଭୟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ସମସ୍ତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ପାଠ୍ୟସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତି ତିନି ବର୍ଷରେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅନୁଦାନ ଆୟୋଗ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ସଂଶୋଧିତ ହେବା କଥା ଏବଂ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ସଂଶୋଧନ କରିବା ସମୟରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କଠାରୁ ମତାମତ ପାଇବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇପାରେ ।
- ନିୟୁତ୍ତ ଏବଂ ଉଦ୍ୟୋଗାତା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ନୂତନ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକ ଆଧୁନିକ ଦୁନିଆରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ ବଜାର ଉପଯୋଗୀ ଏବଂ ପ୍ରତିଯୋଗୀ ହେବାକୁ ସମ୍ଭବ କରିବାକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇପାରେ ।
- ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଅଧିକ ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଏବଂ ଗ୍ରାଷ୍ଟ ଅବକାଶ ଇଣ୍ଟର୍ନସିପ୍ ସମ୍ଭାବନା ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ପାଇଁ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟବସାୟିକ ସଂସ୍ଥା, ସ୍ଥାନୀୟ ଶିକ୍ଷ ବିଶେଷଜ୍ଞ ସେମାନଙ୍କ ଆଲୁମିନି ଆସୋସିଏସନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଅଧିକ ପ୍ରୟାସ କରିପାରନ୍ତି ।

3.1.2 ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ଏହି ବିଭାଗରେ, ସୂଚନା ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା (ଆଇସିଟି), ଲକ୍ଷ୍ୟ ମ୍ୟାନେଜମେଣ୍ଟ ସିଷ୍ଟମ (ଏଲଏମଏସ), ଇ-ସମ୍ବଳ, ଅଧ୍ୟାପକ/ଅଧ୍ୟାପିକା ସମନ୍ଧ୍ୟା ଦିଗ, ପରୀକ୍ଷା ପ୍ରଣାଳୀ ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି ଉନ୍ନତ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପ୍ରଣାଳୀ ସହିତ ନିବିଡ଼ ଭାବରେ ଜଡ଼ିତ ଥିବା ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

3.1.2.1 ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ସୂଚନା ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଯୁକ୍ତିର ବ୍ୟବହାର

ସୂଚନା ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ଭୂମିକାକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଜାତୀୟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସାକ୍ଷୁତି ପରିଷଦ କହିଛି ଯେ, ଏକାଡେମିକ୍ ବିକାଶ ତଥା ପ୍ରଶାସନ ଉପରେ ଏକ ଦୃଶ୍ୟମାନ ପ୍ରଭାବ ପକାଇବା ପାଇଁ ଶିକ୍ଷାଗତ କାରବାରରେ ବୈଷୟିକ ପ୍ରଗତି ଏବଂ ନୂତନତ୍ୱ ସମସ୍ତ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ପାରମ୍ପରିକ ପଦ୍ଧତି, ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରେରଣାଦାୟକ ହୋଇପାରି ନାହିଁ ।

ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସାକ୍ଷୁତି ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମୟରେ ଜାତୀୟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସାକ୍ଷୁତି ପରିଷଦନିମ୍ନଲିଖିତ ସୂଚକ ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲା । **2018-19 ସମୟରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ମ୍ୟାନେଜମେଣ୍ଟ ସିଷ୍ଟମ(ଏଲଏମଏସ), ଇ-ଲକ୍ଷ୍ୟ ସମ୍ବଳ ଇତ୍ୟାଦି ସହିତ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପାଇଁ ସୂଚନା ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଶତକଡ଼ା (ପରିଶିଷ୍ଟ 1 ର ଜୁମିକ ସଂଖ୍ୟା 7) ।**

ପରୀକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକରେ ସୂଚନା ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ଉପକରଣ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ସୂଚନା ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ସକ୍ଷମ ଶ୍ରେଣୀଗୁଡ଼ିଏ ଏବଂ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟାର ବିବରଣୀ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଚିତ୍ରିତ ହୋଇଛି ।

ସାରଣୀ 3.3: 2018-19 ମଧ୍ୟରେ ପରୀକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ଉପକରଣ ବ୍ୟବହାର କରି ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ଉପକରଣ ସକ୍ଷମ ଶ୍ରେଣୀଗୁଡ଼ିଏ ଏବଂ ଶିକ୍ଷକମାନେ

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ନାମ	ମୋଟ ଶ୍ରେଣୀଗୁଡ଼ିଏ ସଂଖ୍ୟା	ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ଉପକରଣ ସକ୍ଷମ ଶ୍ରେଣୀଗୁଡ଼ିଏ	ଶତକଡ଼ା	ମୋଟ ଶିକ୍ଷକ ସଂଖ୍ୟା	ଆଇସିଟି ଉପକରଣ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ମୋଟ ଶିକ୍ଷକ ସଂଖ୍ୟା	ଶତକଡ଼ା
ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ	103	60	58	144	118	82
ମନୋନୀତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ (24)	401	46	11	673	108	16
ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ	45	20	45	44	31	70
ମନୋନୀତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ (8)	103	8	8	132	10	8

(ଉତ୍ସ: ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ)

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଅଧାରୁ ଅଧିକ ଶ୍ରେଣୀଗୁଡ଼ିଏ ସୂଚନା ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ସକ୍ଷମ ହୋଇଥିବାବେଳେ, ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହି ସଂଖ୍ୟା କେବଳ 45 ପ୍ରତିଶତକୁ ଖସି ଆସିଛି । ଉଭୟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଶିକ୍ଷକ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପାଇଁ ସୂଚନା ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ଉପକରଣ ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି ।

ତୁଳନାତ୍ମକ ଭାବରେ, ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ଶିକ୍ଷାଦାନ ସହିତ ସୂଚନା ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ସକ୍ଷମ ଭିତ୍ତିଭୂମିରେ ବହୁତ ଖରାପ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ 11 ଏବଂ ଆଠ ପ୍ରତିଶତ ଯଥାକ୍ରମେ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅଧୀନରେ ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପାଇଁ ସୂଚନା ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା 16 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଅଧୀନରେ ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକରେ ଏହା ଆଠ ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା । ଏହା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକର ଶିକ୍ଷାଦାନ ପ୍ରଣାଳୀରେ ସୂଚନା ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ଉପକରଣଗୁଡ଼ିକର ସାମିତ ବ୍ୟବହାର, ଦିଆଯାଉଥିବା ଶିକ୍ଷାର ଗୁଣ ଉପରେ ସିଧାସଳଖ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥାଏ, ଯାହାକି ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ସୂଚନା ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ଉପକରଣଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ପରିଚିତ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକର ସାକ୍ଷୁତି ସମୟରେ, ନାକ୍ ସେହି ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକୁ ସର୍ବାଧିକ ସ୍ତର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା ଯେଉଁଠାରେ 80 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ତତୁର୍ତ୍ତ ଶିକ୍ଷକ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ସୂଚନା ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ଉପକରଣ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି । ଏହି ମାନଦଣ୍ଡ ଆଧାରରେ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସର୍ବାଧିକ ମାର୍କ ପାଇବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଥିବାବେଳେ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଧିକ ଉନ୍ନତି ଆବଶ୍ୟକ । ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ସୂଚନା ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ସକ୍ଷମ ଶିକ୍ଷଣ ପରିବେଶ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ, ଯଥେଷ୍ଟ ଗଠନମୂଳକ ଉଦ୍ୟମ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

(କ) ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଭର୍ଚୁଆଲ୍ ଟ୍ୟୁଟୋରିଆଲ୍ ପ୍ରକଳ୍ପର ବିଫଳତା

ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଉଚ୍ଚତର ଶିକ୍ଷା ଅଭିଯାନ (ଆରୟୁଏସଏ) ହେଉଛି ଏକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରାୟୋଜିତ ଯୋଜନା, ଯାହା 2013 ରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକରେ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶ ପାଇଁ ଦେଶର ଯୋଗ୍ୟ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକୁ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ଭାବେ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଥିଲା ।

2015-16 ବର୍ଷରେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଉଚ୍ଚତର ଶିକ୍ଷା ଅଭିଯାନର ଇକ୍ସିଟି ଇନିସିଏଟିଭ୍ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟକୁ 5 କୋଟି ଟଙ୍କା (ପ୍ରଦାନ ପରିମାଣ 3.75 କୋଟି ଟଙ୍କା) ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଓଡ଼ିଶାର ଦୁର୍ଗମ ଅଞ୍ଚଳରେ ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତା ପ୍ରଦାନ ଏବଂ ଶିକ୍ଷକ ଅଭାବର

ଶିକ୍ଷାର ହେଉଥିବା ଶ୍ରେଣୀଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ବନ୍ଧ କରିବା । ଅଧିକତ୍ର, ଏହା ମଧ୍ୟ ଦ୍ୱିଭାଷୀ (ଓଡ଼ିଆ ଏବଂ ଇଂରାଜୀ) ସମର୍ପିତ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଶିକ୍ଷକ ଏବଂ ଆନିମେସନ୍ ସଫ୍ଟୱେର୍ ଦ୍ୱାରା ଭର୍ଚୁଆଲ ଟ୍ୟୁଟୋରିଆଲ ଆଧାରରେ ବିଭିନ୍ନ ଶିକ୍ଷା ଭିତ୍ତିକ ଅତି ଓ ଏବଂ ଭିଡିଓ ପ୍ରଦର୍ଶନ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଥିଲା ।

ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତାକୁ ଏହାର ନିଜସ୍ୱ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଦୂରନିରନ୍ତର ଶିକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ, ଭୁବନେଶ୍ୱର(ଡିଡିସିଇ)କୁ ଦାୟିତ୍ୱ ଦେଇଥିଲା । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅଧୀନରେ (i) ବିଶେଷଜ୍ଞ ଅଧ୍ୟାପକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଶିକ୍ଷାଦାନ ଶ୍ରେଣୀଗୁଡ଼ିକୁ ରେକର୍ଡ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଷ୍ଟୁଡିଓ ନିର୍ମାଣ କରାଯିବାର ଥିଲା, (ii) ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ସ୍ତରରେପାଞ୍ଚଟି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରତ୍ୟେକ 1,000 ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କୁ ଟାବଲେଟ୍ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବାର ଥିଲା । କ୍ରୟ ଏବଂ ବ୍ୟବହାର ହେବାକୁ ଥିବା ଏହିପରି ଟାବଲେଟ୍‌ର ସଂଖ୍ୟା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ (ଜାନୁଆରୀ 2019) ରେ 2,000 କୁ ପରିବର୍ଦ୍ଧିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଅତି ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲା ଯେ, ଚାରି ବର୍ଷ ପରେ ମଧ୍ୟ, ଯଦିଓ ଷ୍ଟୁଡିଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇ ଥିଲା, ମାତ୍ର ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଟାବଲେଟ୍ କ୍ରୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ (ଜାନୁଆରୀ 2020) । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ଦାୟିତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିବା ଦୂରତା ଏବଂ ନିରନ୍ତର ଶିକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ ଭୁବନେଶ୍ୱରଏହି ଦିଗରେ ଆବଶ୍ୟକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇନଥିଲା । ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ମୋଟ 3.75 କୋଟି ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ 2.03 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିଲା (ଜାନୁଆରୀ 2020) ।

ତେଣୁ, ଇକ୍ସିଟି ଇନିସିଏଟିଭ୍ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅନୁସାରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କୁ ଟାବଲେଟ୍ କ୍ରୟ ଏବଂ ଶେଷଭାଗ ଉପକରଣ ବ୍ୟବହାର ନକରିବା କାରଣରୁ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସଫଳ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ । ତେଣୁ, ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତାର ସୁବିଧା ତଥା ସୁଚନା ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ଉପକରଣର ବ୍ୟବହାର ରାଜ୍ୟର ଦୂରବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳର ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବାସ୍ତବ ରୂପ ନେଇପାରିଲା ନାହିଁ ।

3.1.2.2 ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ ମାନ ଏବଂ ଉପଲବ୍ଧତା

ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ‘ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଏବଂ ଗୁଣାତ୍ମକ ବିସ୍ତାର’ ରିପୋର୍ଟର ଅନୁକ୍ଷେପ 7.1.2 ଦର୍ଶାଇଛି ଯେ ଗୁଣାତ୍ମକ ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ ଅଭାବ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ ବଦଳିର ଅଭାବ ଭାରତୀୟ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିକାଶରେ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଅଟେ । ନାକ୍ ଅନୁଯାୟୀ, ଅଧ୍ୟାପକ/ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଗୁଣବତ୍ତା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରୁଥିବା ଦିଗଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ଅଧ୍ୟାପକମାନଙ୍କର ଯୋଗ୍ୟତା, ଉପଲବ୍ଧତା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ବୃତ୍ତିଗତ ବିକାଶ, ଇତ୍ୟାଦି ।

(କ) ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଉପଲବ୍ଧତା

(i) ଖାଲିଥିବା ଶିକ୍ଷକ ପଦବୀ

ଆରମ୍ଭସୂଚୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ, ଅନୁମୋଦିତ ଖାଲି ପଦବୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ 85 ପ୍ରତିଶତ ଅଧ୍ୟାପକ ପଦବୀ ପୂରଣ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଦୁଇଟି ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ 31 ଟି ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କର ଖାଲି ପଦବୀ (ଗୋଟିଏ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ତଥ୍ୟ ଅତି ଘଟ୍ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇନାହିଁ¹⁰) ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସାରଣୀରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି:

ସାରଣୀ 3.4: 2018-19 ମଧ୍ୟରେ ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକରେ ଶିକ୍ଷକ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଉପଲବ୍ଧତା

ବର୍ଷ	ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ	ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଅନୁମୋଦିତ ପଦବୀସ୍ଥାନ	ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କର ବର୍ତ୍ତମାନ କାର୍ଯ୍ୟ ପଦବୀସ୍ଥାନ	ଖାଲି ପଦ	ଖାଲି ପଦର ଶତକଡ଼ା
2018-19	ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ	232	144	88	38
	ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ	67	44	23	34
	ମନୋନୀତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ(31)	918	657	261	28

(ଉତ୍ସ: ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ 31 ମନୋନୀତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ)

¹⁰ ସ୍ୱରକମଳ ଶାହା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, ପୁରୀ

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଦେଖାଯାଏ ଯେ, 2018-19 ସୁଦ୍ଧା, ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ 232 ଅନୁମୋଦିତ ଶିକ୍ଷକ ପଦବୀ ମଧ୍ୟରୁ ସେଠାରେ କେବଳ 144 ପଦବୀ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା ଏବଂ 38 ପ୍ରତିଶତ ପଦବୀ ଖାଲି ପଡ଼ିଥିଲା । ଅତିବ୍ ଯାସ୍ତରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ଆଠଟି ବିଭାଗରେ¹¹2014-15 ରୁ କ୍ରମାଗତ ଖାଲି ପଦବୀ ରହିଛି । ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ, ଗତ ତିନି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଯେପରିକି 2016-17ଠାରୁ କୌଣସି ନିଯୁକ୍ତି କରାଯାଇନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ 2018-19 ସୁଦ୍ଧା, 67 ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଅନୁମୋଦିତ ପଦବୀ ମଧ୍ୟରୁ, 44 ଜଣ ଶିକ୍ଷକ ରହିଥିଲେ, ଯାହାଫଳରେ 34 ପ୍ରତିଶତ ପଦବୀ ଖାଲି ପଡ଼ିଥିଲା । ତିନିଟି ବିଭାଗରେ¹², 2014-15 ରୁ କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ ଶିକ୍ଷକ ପଦବୀ ଖାଲି ପଡ଼ିଥିଲା । ଏହା ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ଯେ ଯଦିଓ 2017-18 ଏବଂ 2018-19 ରେ ଛଅଟି ନୂତନ ବିଭାଗ¹³ ଖୋଲାଯାଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ଏହି ନୂତନ ବିଭାଗର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ଶିକ୍ଷକ ନିଯୁକ୍ତି ଉପଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ । ଏଥିରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ ଉଭୟ ଭୂବିଜ୍ଞାନ ଏବଂ ସାମଗ୍ରୀ ବିଜ୍ଞାନ ବିଭାଗରେ ଡିସେମ୍ବର 2019 ସୁଦ୍ଧା ଜଣେ ହେଲେ ଅଧ୍ୟାପକ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇନଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକ ଅତିଥି ଅଧ୍ୟାପକ ଓ ଅଧ୍ୟାପିକାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେଉଥିଲା ।

31 ଟି ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ (ଗୋଟିଏ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ତଥ୍ୟ ଅତିବ୍ ପାଇଁ ଦିଆଯାଇନଥିଲା) 2018-19 ରେ 28 ପ୍ରତିଶତ ଖାଲି ପଦବୀ ସହିତ ସ୍ଥିତି ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଭଲ ଥିଲା ।

ସରକାର ରାଜ୍ୟରେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକରେ ନିୟମିତ ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ ଉପଲବ୍ଧତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାହାତ୍, ଯାହା ଉଭୟ ଶିକ୍ଷାର ଗୁଣବତ୍ତା ଏବଂ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଯୁକ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରଗତିର ଇଚ୍ଛାକୃତ ଫଳାଫଳ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଅଛି । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ଉପରୋକ୍ତ ପରି, ଦୁଇଟି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଖାଲିଥିବା ପଦବୀଗୁଡ଼ିକ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ପୂର୍ବପରି ସ୍ଥିର ହୋଇ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଭାଗରେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଅଭାବ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା ।

(ii) ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକରେ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଅନୁଯାୟୀ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଶିକ୍ଷକ ଅନୁପାତ

ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସଂଖ୍ୟକ ଶିକ୍ଷକ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରୟାସର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପାଇଁ 2018-19 ମଧ୍ୟରେ 20:1 ର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଶିକ୍ଷକ ଅନୁପାତ(ଏସ୍ଟିଆର୍) ଅନୁଯାୟୀ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଉପଲବ୍ଧତା ଏକ ସୂଚକ ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିଲା (ପରିଶିଷ୍ଟ 2 ର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା6) । ଏହି ସୂଚକ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅଭିଯାନ (ଆର୍ୟୁଏସ୍ଏ) ମାନଦଣ୍ଡ ଉପରେ ଆଧାରିତ, ଯେଉଁଥିରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ ରାଜ୍ୟମାନେ ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ ଅତିରିକ୍ତ ପଦବୀ ପାଇଁ 20:1 ଅନୁପାତରେ ଏସ୍ଟିଆର୍ ହାସଲ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ କରିପାରିବେ ।

ଦୁଇଟି ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଅନୁଯାୟୀ ଏସ୍ଟିଆର୍ ବିବରଣୀ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି :

ସାରଣୀ 3.5: 2018-19¹⁴ ମଧ୍ୟରେ ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଶିକ୍ଷକ ଅନୁପାତ

ଏଡ୍‌ଆଇ	ମୋଟ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ସଂଖ୍ୟା			ମୋଟ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା			ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଶିକ୍ଷକ ଅନୁପାତ		
	କଳା	ବିଜ୍ଞାନ	ବାଣିଜ୍ୟ	କଳା	ବିଜ୍ଞାନ	ବାଣିଜ୍ୟ	କଳା	ବିଜ୍ଞାନ	ବାଣିଜ୍ୟ
ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ	1493	624	176	80	51	13	19:1	12:1	14:1

¹¹ ଉଦ୍ଭିଦ ବିଜ୍ଞାନ, ବାଣିଜ୍ୟ ପ୍ରଶାସନ, ଭୂଗୋଳ, ଗଣିତ, ମନୋବିଜ୍ଞାନ, ସମାଜବିଜ୍ଞାନ, ପ୍ରାଣୀବିଜ୍ଞାନ, ଆଇନ୍
¹² ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନ, ରସାୟନ ବିଜ୍ଞାନ, କମ୍ପ୍ୟୁଟର ପ୍ରୟୋଗ
¹³ ଇଂରାଜୀ, ସଂସ୍କୃତ, ଓଡ଼ିଆ, ସାମ୍ବଲି, ଭୂବିଜ୍ଞାନ, ବସ୍ତୁ ବିଜ୍ଞାନ
¹⁴ ସୂଚକଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ(2018-19)ରତଥ୍ୟ

ଏକକ/ଆଇ	ମୋଟ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ସଂଖ୍ୟା			ମୋଟ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା			ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଶିକ୍ଷକ ଅନୁପାତ		
	କଳା	ବିଜ୍ଞାନ	ବାଣିଜ୍ୟ	କଳା	ବିଜ୍ଞାନ	ବାଣିଜ୍ୟ	କଳା	ବିଜ୍ଞାନ	ବାଣିଜ୍ୟ
ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ	321	459	ଉପଲବ୍ଧ ନଥିଲା ¹⁵	12	32	ଉପଲବ୍ଧ ନଥିଲା	27:1	14:1	ଉପଲବ୍ଧ ନଥିଲା

(ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ପରୀକ୍ଷିତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟ)

ଉପର ସାରଣୀରୁ ଦେଖାଯାଏ ଯେ ଉତ୍ତର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ, 2018-19 ବର୍ଷ ପାଇଁ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଅନୁଯାୟୀ ଏସ୍‌ଟିଆର ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଉଚ୍ଚତର ଶିକ୍ଷା ଅଭିଯାନ (ଆରୟୁଏସଏ) ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା । ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଶିକ୍ଷକ ଅନୁପାତ କଳା ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ 20:1 ଅନୁପାତରୁ ଅଧିକ ଥିଲା ।

ମହାବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ, ଅତିବ୍ ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ଉତ୍ତର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର 24 ଟି ପରୀକ୍ଷିତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ମଧ୍ୟରୁ 21 ଟି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଏସ୍‌ଟିଆର ସମସ୍ତ ତିନିଟି ମୁଖ୍ୟ ସ୍ତରରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅନୁପାତଠାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା, ଯଥା, କଳା (25:1 ରୁ 83:1 ମଧ୍ୟରେ), ବିଜ୍ଞାନ (24:1 ରୁ 105:1 ମଧ୍ୟରେ) ଏବଂ ବାଣିଜ୍ୟ (21:1 ରୁ 428:1 ମଧ୍ୟରେ) ।

ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଆଠଟି ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଏସ୍‌ଟିଆର କେବଳ କଳାରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅନୁପାତଠାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା (21:1 ରୁ 70:1 ମଧ୍ୟରେ), ବିଜ୍ଞାନରେ (21:1 ରୁ 88:1 ମଧ୍ୟରେ) ଏବଂ ବାଣିଜ୍ୟରେ (35:1 ରୁ 98:1 ମଧ୍ୟରେ) ।

ଏହିପରି, ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ, ଅଧିକାଂଶ ଷ୍ଟିମ୍ ଏସ୍‌ଟିଆରକୁ ପୂରଣ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥିବା ବେଳେ, ଅନେକ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଏସ୍‌ଟିଆରକୁ ଠିକ୍ କରିବା ପାଇଁ ବହୁ ପରିଶ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ ଏକ ଆଦର୍ଶ ବିରୋଧୀ ପ୍ରତିକୂଳ ଏସ୍‌ଟିଆର ପ୍ରତି ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଉପରେ ଅଧିକ କାର୍ଯ୍ୟଭାର ସୂଚନା ଦିଏ ଏବଂ ଗୁଣାତ୍ମକ ଶିକ୍ଷାଦାନ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥାଏ ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ କହିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2020) ଯେ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକରେ ଖାଲିଥିବା ପଦବୀର ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ସରକାର ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । ନିୟୁତ୍ତି ଅପେକ୍ଷା ଅବସର ହାର ଅଧିକ ଥିବାରୁ ସରକାର ଓଡ଼ିଶା ଜନସେବା ଆୟୋଗ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଚୟନ ବୋର୍ଡ ମାଧ୍ୟମରେ ନିୟୁତ୍ତି ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିବାକୁ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଛନ୍ତି ।

(ଖ) ସର୍ବନିମ୍ନ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଯୋଗ୍ୟତା ଥିବା ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କର ଉପଲବ୍ଧତା

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅନୁଦାନ ଆୟୋଗର ଅନୁକ୍ଷେପ 3.4.4 ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ନିୟମାବଳୀ, 2009 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ ଶିକ୍ଷକ ପଦବୀ ସଂଖ୍ୟା, ଶିକ୍ଷକ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଯୋଗ୍ୟତା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ନିୟୁତ୍ତି/ ପଦୋନ୍ନତି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ ସେବାଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥିତି, ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ/ ରାଜ୍ୟ ସରକାର/ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅନୁଦାନ ଆୟୋଗ ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ହେବ ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଶିକ୍ଷକ ନିୟୁତ୍ତି ପାଇଁ ସର୍ବନିମ୍ନ ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତା ଜାତୀୟ ଯୋଗ୍ୟତା ପରୀକ୍ଷାରେ ଯୋଗ୍ୟତା ହାସଲ କରିବା ସହିତ ମାଷ୍ଟର ଡିଗ୍ରୀରେ 55 ପ୍ରତିଶତ ନମ୍ବର ହେବା ଉଚିତ୍ । ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତା ଅତିକମରେ 55 ପ୍ରତିଶତ ନମ୍ବର ସହିତ ସ୍ୱୀକୃତ ହେଉଥିଲା ।

ଅତିବ୍ ଦ୍ୱାରା ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସୂଚନାରେ¹⁶ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ ଏହି ସମସ୍ତ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ 2014-19 ମସିହାରେ ନିୟୁତ୍ତି ଶିକ୍ଷକମାନେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିବା ସର୍ବନିମ୍ନ ଯୋଗ୍ୟତା ମାନଦଣ୍ଡ ପୂରଣ କରିଛନ୍ତି ।

¹⁵ ଏନ୍‌ଓୟୁ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ସ୍ତରରେ ବାଣିଜ୍ୟ ବିଷୟ ଉପଲବ୍ଧ ନଥିଲା

(ଗ) ପିଏଚ୍ଡି ସହିତ ପୂର୍ଣ୍ଣକାଳୀନ ଶିକ୍ଷକ

ପିଏଚ୍ଡି ତିନି ସହିତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୟ ଶିକ୍ଷକ ନିୟୁତ୍ତିରେ ପରୀକ୍ଷା ହୋଇଥିବା ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରୟୋଗର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାକୁ **ପିଏଚ୍ଡି ସହିତ ପୂର୍ଣ୍ଣକାଳୀନ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କର ହାରାହାରି ପ୍ରତିଶତ 2014-19 ସମୟରେ ଏକ ସୂଚକ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିଲା (ପରିଶିଷ୍ଟ 2 ର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା 7)** । ଏହି ସୂଚକ ମଧ୍ୟ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସାକ୍ଷୁତି ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମୟରେ ନାକ୍ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ସୂଚକ ।

ଦୁଇଟି ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ 2014-19 ମଧ୍ୟରେ ପିଏଚ୍ଡି ସହିତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୟ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସ୍ଥିତି ନିମ୍ନ **ସାରଣୀ 3.6** ରେ ଦର୍ଶାଗଲା :

ସାରଣୀ 3.6: ପିଏଚ୍ଡି ସହିତ ପୂର୍ଣ୍ଣକାଳୀନ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ	ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ					ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ				
	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
ପୂର୍ଣ୍ଣକାଳୀନ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	114	123	154	153	144	31	37	37	43	44
ପିଏଚ୍ଡି ସହିତ ପୂର୍ଣ୍ଣକାଳୀନ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	99	108	134	133	123	ଉପଲବ୍ଧ ନାହିଁ	ଉପଲବ୍ଧ ନାହିଁ	ଉପଲବ୍ଧ ନାହିଁ	ଉପଲବ୍ଧ ନାହିଁ	40
ପ୍ରତିଶତ	87	88	87	87	85	-	-	-	-	91

(ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ)

ଉପଲବ୍ଧ ଦସ୍ତାବିଜରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଶିକ୍ଷକ ପିଏଚ୍ଡି ଧାରକ ଥିଲେ, ଯାହା 2014-19 ମଧ୍ୟରେ ହାରାହାରି 87 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା । ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପିଏଚ୍ଡି ସହିତ ପୂର୍ଣ୍ଣକାଳୀନ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଛି । କେବଳ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ପାଇଁ ତିନି ଯଥା, 2018-19 ଯେଉଁଥିରେ ମୋଟ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟାର 91 ପ୍ରତିଶତ ଶିକ୍ଷକ ପିଏଚ୍ଡି କରିଥିଲେ (2014-2018 ପାଇଁ ତଥ୍ୟ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରାଯାଇ ନାହିଁ) । ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅଧୀନରେ ଥିବା 24 ଟି ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ମଧ୍ୟରୁ 19 ଟି ଯାହା ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ ହାରାହାରି 19 ପ୍ରତିଶତ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପିଏଚ୍ଡି ତିନି ଥିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଛି । ଅବଶିଷ୍ଟ ପାଞ୍ଚଟି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ¹⁷ ପାଇଁ ତଥ୍ୟ ଅତିକ୍ରମ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଆଠଟି ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ 2014-19 ସମୟ ମଧ୍ୟରେ 13 ପ୍ରତିଶତ ଶିକ୍ଷକ ପିଏଚ୍ଡି କରିଥିଲେ ।

ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ, ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଗୁଣବତ୍ତା ତୁଳନାରେ, ସରକାରୀ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକରେ ପିଏଚ୍ଡି ଧାରକମାନେ ବେସରକାରୀ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକରେ 14 ପ୍ରତିଶତ ତୁଳନାରେ 58 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲେ ।

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକର ସାକ୍ଷୁତି ସମୟରେ, ନାକ୍ ଯେଉଁ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକରେ 70 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ତଦୁର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଶିକ୍ଷକ 2014-19 ମଧ୍ୟରେ ପିଏଚ୍ଡି କରିଥିଲେ ସେହି ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କୁ ସର୍ବାଧିକ ସ୍କୋର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ, ନାକ୍ ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁଯାୟୀ, ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏହି ସୂଚକ ଉପରେ ସର୍ବାଧିକ ନିର୍ଭର ସ୍କୋର କରିବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ

¹⁶ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଚାରିଟି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ (ଏସଏମଏସ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, ପୁରୀ, ଗୋପାଳାଧରବେଦ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, ପୁରୀ, ବାପୁଜୀ ତିନି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, କ୍ଷେତ୍ରପଦା ଏବଂ ଯୁକ୍ତି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, ଖମାର ପାଇଁ ତଥ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ ନାହିଁ । ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ (19 ବିଭାଗ) ଏବଂ 28 ଟି ପରୀକ୍ଷା ଯାହା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଇଁ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ (2014-15 ରୁ 2018-19 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ) ।

¹⁷ ଜନତା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, ଯୁକ୍ତି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, ଏସଏମଏସ୍ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, ବାପୁଜୀ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଡେକାନାଲ ସ୍ୱୟଂଶାସିତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ

ଥିଲା । ତଥାପି, ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂଚନା ଉପଲବ୍ଧ ନହେବା କାରଣରୁ, ଏହି ସୂଚକାଙ୍କ ସହିତ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରଦର୍ଶନ ଉପରେ ଅତିବ୍ କୌଣସି ମତ୍ତବ୍ୟ ଦେଇପାରିଲା ନାହିଁ ।

(ଘ) ପୁରସ୍କାର ସ୍ୱୀକୃତି ଏବଂ ଫେଲୋସିପ୍ ପାଇଥିବା ପୂର୍ଣ୍ଣକାଳୀନ ଶିକ୍ଷକ

ଯେହେତୁ ରାଜ୍ୟ, ଜାତୀୟ ଏବଂ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କର ସ୍ୱୀକୃତି ସେମାନଙ୍କ ଶିକ୍ଷଣ ଗୁଣର ଏକ ଚିହ୍ନ ଅଟେ, **2014-19 ମସିହାରେ ରାଜ୍ୟ, ଜାତୀୟ ତଥା ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ସରକାର ଏବଂ ସ୍ୱୀକୃତି ପ୍ରାପ୍ତ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପୁରସ୍କାର ଏବଂ ଫେଲୋସିପ୍ ପାଇଥିବା ପୂର୍ଣ୍ଣକାଳୀନ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତିଶତ, ଶିକ୍ଷକ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଗୁଣବତ୍ତା ଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସୂଚକ ଭାବେ (ପରିଶିଷ୍ଟ 2 ର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା 8)** ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ସୂଚକ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସ୍ୱୀକୃତି ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମୟରେ ନାକ୍ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ସୂଚକରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ।

ଉପରୋକ୍ତ ସୂଚକାଙ୍କ ସମୟରେ ମିଳିଥିବା ସୂଚନାର ଅନୁସନ୍ଧାନରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ 65 ପ୍ରତିଶତ ପୂର୍ଣ୍ଣକାଳୀନ ଶିକ୍ଷକ 2014-18¹⁸ ମଧ୍ୟରେ ଜାତୀୟ ତଥା ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ପୁରସ୍କାର ଏବଂ ମାନ୍ୟତା ପାଇଛନ୍ତି । ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର¹⁹ 20 ଟି ମନୋନୀତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ବିଷୟରେ ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଚାରି ପ୍ରତିଶତ ପୂର୍ଣ୍ଣକାଳୀନ ଶିକ୍ଷକ ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଉପରୋକ୍ତ ପୁରସ୍କାର ଏବଂ ମାନ୍ୟତା ପାଇଥିଲେ ।

ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ, 14 ପ୍ରତିଶତ ପୂର୍ଣ୍ଣକାଳୀନ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ 2018-19²⁰ ମଧ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟ, ଜାତୀୟ ତଥା ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ପୁରସ୍କାର ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଏହି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଆଠଟି ମନୋନୀତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ, 2014-19 ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ପୂର୍ଣ୍ଣକାଳୀନ ଶିକ୍ଷକ କୌଣସି ପୁରସ୍କାର ଏବଂ ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇନାହାନ୍ତି ।

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକର ସ୍ୱୀକୃତି ସମୟରେ, ନାକ୍ ସେହି ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ସର୍ବାଧିକ ଗ୍ରେଡ୍ ପଏଣ୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା ଯେଉଁଠାରେ 10 ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ପୂର୍ଣ୍ଣକାଳୀନ ଶିକ୍ଷକମାନେ 2014-19 ମଧ୍ୟରେ ପୁରସ୍କାର, ସ୍ୱୀକୃତି ଏବଂ ଫେଲୋସିପ୍ ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଥିଲେ । ତେଣୁ, ନାକ୍ ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁଯାୟୀ, ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏହି ମାନଦଣ୍ଡ ବିରୋଧରେ ସର୍ବାଧିକ ସ୍କୋର ପାଇବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଥିଲା । ତଥାପି, ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂଚନା ଉପଲବ୍ଧ ନହେବା କାରଣରୁ ଏହି ସୂଚକାଙ୍କ ସହିତ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରଦର୍ଶନ ଉପରେ ଅତିବ୍ କୌଣସି ମତ୍ତବ୍ୟ ଦେଇପାରିଲା ନାହିଁ ।

(ଙ) ସମ୍ମିଳନୀ/ କର୍ମଶାଳାରେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ ଶିକ୍ଷକମାନେ ପାଇଥିବା ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା

ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକରେ ସମ୍ମିଳନୀ/ କର୍ମଶାଳାରେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଆକଳନ କରିବାକୁ, **ସମ୍ମିଳନୀ/ କର୍ମଶାଳାରେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ ଏବଂ 2014-19 ମଧ୍ୟରେ ଚୂର୍ଣ୍ଣିତ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ସଦସ୍ୟତା ଶୁଳ୍କ ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ହାରାହାରି ପ୍ରତିଶତ, ଏହା ଏକ ସୂଚକ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିଲା (ପରିଶିଷ୍ଟ 2 ର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା 9)** । ଏହି ସୂଚକ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସ୍ୱୀକୃତି ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମୟରେ ନାକ୍ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ସୂଚକରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ।

ଏହି ସୂଚକକୁ ଦର୍ଶାଇ, ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର 19 ଟି ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେଉଁଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ 2014-19 ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ମିଳନୀ/ କର୍ମଶାଳାରେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ ଏକ ରୁ ଦୁଇ ପ୍ରତିଶତ ପୂର୍ଣ୍ଣକାଳୀନ ଶିକ୍ଷକ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପାଇଥିଲେ । ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଏହି ପାଞ୍ଚ

¹⁸ 2018-19 ପାଇଁ ତଥ୍ୟ ନଥିବୁକୁ କରାଯାଇନଥିଲା
¹⁹ ଚାରିଟି ପରୀକ୍ଷା ପାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକର ତଥ୍ୟ ଅତିବ୍ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ କରାଗଲା ନାହିଁ
²⁰ 2014-15 ରୁ 2017-18 ବର୍ଷ ପାଇଁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ନଥିବୁକୁ କରାଯାଇନଥିଲା

ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, ତିନି ରୁ 14 ପ୍ରତିଶତ ଶିକ୍ଷକ ସମ୍ମିଳନୀ/ କର୍ମଶାଳାରେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପାଇଥିଲେ ।

ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ 32 ଟି ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକରେ ଆଲୋଚନା/ କର୍ମଶାଳାରେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ କୌଣସି ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇନାହିଁ ।

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକର ସାକ୍ଷତି ସମୟରେ, ଯେଉଁ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ହାରାହାରି 50 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ତଦୁର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ 2014-19 ମଧ୍ୟରେ ଆଲୋଚନା/ କର୍ମଶାଳା ତଥା ବୃତ୍ତିଗତ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ସଦସ୍ୟତା ଦେୟରେ ଯୋଗଦେବାକୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିଲା, ନାକ୍ ସେହି ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ସର୍ବାଧିକ ଗ୍ରେଡ୍ ପଏଣ୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା । ତେଣୁ, ନାକ୍ ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁଯାୟୀ, ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏହି ସୂଚକ ଉପରେ ସର୍ବାଧିକ ନମ୍ବର ସ୍କୋର କରିବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ହେଲେ ନାହିଁ ।

3.1.2.3 ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ ବୃତ୍ତିଗତ ବିକାଶ ଚାଲିମ

ଦ୍ୱାଦଶ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ ପ୍ରକାଶିତ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଏବଂ ଗୁଣାତ୍ମକ ବିକାଶ ଉପରେ ଚିନ୍ତାଧାରା ଅନୁଲେଖ 7.1.3 ଦର୍ଶାଇଛି ଯେ ଅଧ୍ୟାପକ ବିକାଶ ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରବେଶ ସ୍ତରର ଆଭିମୁଖ୍ୟ, ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ବିକାଶ, ଶିକ୍ଷାଦାନ ଏବଂ ଶିକ୍ଷା, ଗବେଷଣା ଏବଂ ନବସୂଜନ, ସାମାଜିକ ଚିନ୍ତାଧାରା ଏବଂ ନେତୃତ୍ୱ ସହିତ ବିକାଶ ଜଡ଼ିତ ହୋଇପାରେ । ଲୋକାଦୃତ ଅଧ୍ୟାପକ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକ ଏକ ବୃହତ ସ୍ତରରେ ବିକଶିତ ହୋଇପାରେ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ନାକ୍ ମାନୁଆଲ୍ ଅନୁଯାୟୀ, ଶିକ୍ଷକମାନେ ବିକାଶ ସହିତ ନିଜକୁ ଶିଖିବା ଏବଂ ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ବିକାଶ ସହିତ ନିଜକୁ ଅବଗତ କରିବା, ଉନ୍ନତି, ନିରନ୍ତର ଭାବରେ ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବାକୁ ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ତଥା ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଉତ୍ତର ପାଇଁ ପ୍ରୟାସ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି ।

ପରାକ୍ଷିତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକରେ ବୃତ୍ତିଗତ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଯୋଗଦେଉଥିବା ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଆକଳନ କରିବାକୁ, **ବୃତ୍ତିଗତ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଯୋଗଦେଉଥିବା ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କର ହାରାହାରି ଶତକଡ଼ା, ଓରିଏଣ୍ଟେସନ୍ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ, ରିଫ୍ରେସର ପାଠ୍ୟକ୍ରମ, ସ୍ୱଳ୍ପ ମିଆଦି ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଏବଂ ଅଧ୍ୟାପକ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ 2014-19 ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସୂଚକ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିଲା(ପରିଶିଷ୍ଟ 2 ର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା 10)।**

ଦୁଇଟି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ 32 ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିବା ରେକର୍ଡ୍ ଏବଂ ସୂଚନାର ଯାଞ୍ଚର ଫଳାଫଳ ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଗଲା ।

ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର 19 ଟି ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ, 2014-19 ମଧ୍ୟରେ ବୃତ୍ତିଗତ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଯୋଗଦେଉଥିବା ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 3.7: 2014-19 ମଧ୍ୟରେ ବୃତ୍ତିଗତ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଯୋଗଦେଉଥିବା ଶିକ୍ଷକମାନେ

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ନାମ	ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ²¹					ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ				
	ବର୍ଷ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18
ପୂର୍ଣ୍ଣକାଳୀନ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	85	98	103	100	90	31	37	37	43	44
ବୃତ୍ତିଗତ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଯୋଗଦେଉଥିବା ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା (ପ୍ରତିଶତ)	18 (21)	21 (21)	34 (33)	39 (39)	29 (32)	4 (13)	3 (8)	2 (5)	9 (21)	5 (11)

(ଉତ୍ସ: ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର 19 ଟି ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ)

²¹ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର 19 ଟି ବିଭାଗର (27 ଟି ବିଭାଗ ମଧ୍ୟରୁ) ଶିକ୍ଷକ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବୃତ୍ତିଗତ ବିକାଶ ସ୍ଥିତି ଅତିରିକ୍ତ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

ଉପର ସାରଣୀରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ 2014-19 ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ହାରାହାରି 29 ପ୍ରତିଶତ ପୂର୍ଣ୍ଣକାଳୀନ ଶିକ୍ଷକମାନେ ବୃତ୍ତିଗତ ବିକାଶ ତାଲିମ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଇଁ ଏହି ସଂଖ୍ୟା ବହୁତ କମ୍ ଥିଲା, ଯେଉଁଠାରେ ସମାନ ଅବଧିରେ କେବଳ 12 ପ୍ରତିଶତ ପୂର୍ଣ୍ଣକାଳୀନ ଶିକ୍ଷକମାନେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ।

2014-19 ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର 24 ଟି ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ପୂର୍ଣ୍ଣକାଳୀନ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଛଅ ପ୍ରତିଶତ ବୃତ୍ତିଗତ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଯେତେବେଳେକି ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ (ଆଠଟି ମନୋନୀତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ) ଏହି ସଂଖ୍ୟା ନଅ ପ୍ରତିଶତରେ ସାମାନ୍ୟ ଭଲ ଥିଲା ।

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକର ସାକ୍ଷତି ସମୟରେ, ନାକ୍ ଉପରୋକ୍ତ ପାରାମିଟରରେ 40 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ଥିବା ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ସର୍ବାଧିକ ଗ୍ରେଡ୍ ପଏଣ୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା । ତେଣୁ ଉଭୟ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏହି ମାନଦଣ୍ଡଠାରୁ ବହୁ ପକ୍ଷରେ ରହିଛନ୍ତି । ଯେହେତୁ ଏହା ଦେଖାଯାଇଥିଲା ଯେ, ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକରେ, ଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅଳ୍ପ ସଂଖ୍ୟକ ଶିକ୍ଷକ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ପାଇଁ ତାଲିମ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ, ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ ଅଧିକ ପ୍ରତିଶତ ବୃତ୍ତିଗତ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ନେଇ, ସରକାର ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ସକ୍ରିୟ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ କହିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2020) ଯେ ବିଶ୍ୱ ବ୍ୟାଙ୍କ ସହାୟତାରେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତ ବର୍ଗର 14,000 ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ସହକାଳୀନ ତାଲିମ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ସରକାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛନ୍ତି । ତେବେ, ଏହି ଉତ୍ତରର ସମର୍ଥନରେ ଅତିଶ୍ୱ ପାଇଁ କୌଣସି ସହାୟକ ଦଲିଲ ଏବଂ ସମୟ ସୂଚୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇନାହିଁ ।

3.1.2.4 ବୃତ୍ତି ପରୀକ୍ଷା ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବ୍ୟବସ୍ଥା

ଜାତୀୟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସାକ୍ଷତି ପରିଷଦ (ନାକ୍) ମାନୁଆଲ୍ ଅନୁଯାୟୀ, ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନର ପରୀକ୍ଷା ପ୍ରଣାଳୀର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ପରୀକ୍ଷା, ନିୟମିତ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ, ଏହା ପ୍ରକୃତରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଫଳାଫଳ ଏବଂ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଫଳାଫଳକୁ ଭଲ ଭାବରେ ପରୀକ୍ଷା କରେ ।

ଏକ ଉଚ୍ଚମାନର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି ଦିଗରେ ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ ।

(କ) ପରୀକ୍ଷା ପରିଚାଳନାରେ ବିଳମ୍ବ ଏବଂ ଫଳାଫଳ ଘୋଷଣା

ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରଥମ ନିୟମ (ଓୟୁଏଫ୍ଏସ୍) 1990 ଅନୁଯାୟୀ, ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ତଥା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ପରୀକ୍ଷା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିକ୍ଷା ବର୍ଷର 15 ମଇ ସୁଦ୍ଧା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବ ଏବଂ ଫଳାଫଳ 30 ଜୁନ୍ ସୁଦ୍ଧା ଘୋଷଣା କରାଯିବ (ଅର୍ଥାତ୍ ଅନ୍ତିମ ପରୀକ୍ଷା ସମାପ୍ତ ହେବାର 45 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ) ।

(ଈ) ଅନ୍ତିମ ପରୀକ୍ଷା ପରିଚାଳନାରେ ବିଳମ୍ବ

ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ପରୀକ୍ଷଣ ବିଭାଗର ରେକର୍ଡ୍ ଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ପରୀକ୍ଷା ହୋଇଥିବାବେଳେ, ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ 2014-19 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଦୁଇ ରୁ 62 ଦିନ ବିଳମ୍ବ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ପରୀକ୍ଷା କରିଥିଲା । ପରୀକ୍ଷାର ବିଳମ୍ବ ଆଚରଣ ଫଳାଫଳ ଘୋଷଣା ତଥା ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଅଧିବେଶନ ଆରମ୍ଭରେ ବିଳମ୍ବ ଘଟାଇଲା । ସ୍ନାତକ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଏହା ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏହାର ଅନୁବନ୍ଧିତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଧାର୍ଯ୍ୟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ପରୀକ୍ଷା କରିଥିଲା ।

ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ, ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ପରୀକ୍ଷା ସମୟରେ ଏକ ରୁ ପାଞ୍ଚ ଦିନର ସର୍ବନିମ୍ନ ବିଳମ୍ବ ଘଟିଥିଲା । ସ୍ନାତକ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏହାର ଅନୁବନ୍ଧିତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟସୀମା ମଧ୍ୟରେ ପରୀକ୍ଷା କରିଥିଲା ।

(ii) ଫଳାଫଳ ଘୋଷଣାରେ ବିଳମ୍ବ

ଫଳାଫଳର ଠିକ୍ ସମୟରେ ଘୋଷଣା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶେଷ କରି ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ଅନେକ ଅଧ୍ୟୟନର ସୁଯୋଗ ଯେପରିକି ରୋଜଗାର, ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧ୍ୟୟନ, ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ପରୀକ୍ଷାରେ ନାମଲେଖା ଇତ୍ୟାଦି, ତାଙ୍କର ସ୍ନାତକ ପରୀକ୍ଷାରେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରଦର୍ଶନ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ । ଫଳାଫଳ ଘୋଷଣାରେ ଯେକୌଣସି ବିଳମ୍ବ ଏହିପରି ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟତ ପ୍ରତି ବହୁତ କ୍ଷତି ଘଟାଇବାରେ କାରଣ ହୋଇଥାଏ ।

ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ 2014-19 ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ, ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଫଳାଫଳ ଘୋଷଣାରେ 133 ରୁ 259 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ବିଳମ୍ବ ଘଟିଥିଲା ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ତାରିଖଠାରୁ 2018 ରେ ସର୍ବାଧିକ 259 ଦିନ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା । ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ସହାୟକ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଅଭାବ ହେତୁ ଏହି ବିଳମ୍ବ ଘଟିଛି ବୋଲି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କହିଛି ।

ସ୍ନାତକ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଅନୁବନ୍ଧିତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକର ଫଳାଫଳ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା 2014-18 ମଧ୍ୟରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ସମୟସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଘୋଷିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ 2018-19 ମଧ୍ୟରେ ଫଳାଫଳ ଘୋଷଣାରେ 10 ଦିନ ସାମାନ୍ୟ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା ।

ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ 2014-19 ମଧ୍ୟରେ ଦୁଇ ରୁ 27 ଦିନ ବିଳମ୍ବ ହେବା ସହିତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ବୃତ୍ତାନ୍ତ ପରୀକ୍ଷାର ଫଳାଫଳ ଘୋଷଣା କରାଯାଇଛି ।

ସ୍ନାତକ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଅନୁବନ୍ଧିତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକର ଫଳାଫଳ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା 2014-19 ରେ 25 ରୁ 66 ଦିନ ବିଳମ୍ବରେ ଘୋଷଣା କରାଯାଇଥିଲା ।

ଉପରୋକ୍ତ ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରଥମ ନିୟମ (ଓୟୁଏଫ୍ଏସ୍) 1990 ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଏବଂ ଏହାର ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଖସଡ଼ାକୁ ଠିକ୍ ସମୟରେ ପରୀକ୍ଷା ଏବଂ ଫଳାଫଳ ଘୋଷଣା ପାଇଁ ପାଳନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା । ଫଳାଫଳର ବିଳମ୍ବ ଘୋଷଣା ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ଠିକ୍ ସମୟରେ ନାମଲେଖା ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥାଏ, ଏହିପରି ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ନିଜ ପସନ୍ଦର ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ନାମଲେଖାରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିଥାଏ ।

(ଖ) ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ଏକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ମତାମତ ପ୍ରଣାଳୀ ତଥା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ତ୍ରୁଟି ଉପରେ ତୁରନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ନିୟମକ ପ୍ରଣାଳୀ, ଏକ ଭଜଣିଆ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଗୁଣବତ୍ତା ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ସଞ୍ଜତାର ପରିମାଣ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ପୁନର୍ବାର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ତର ପୁସ୍ତକ ପୁନଃ ଦାଖଲ ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେଇଥାଏ ଯେଉଁଠାରେ ସେମାନେ ଏକ ବିଷୟରେ ପ୍ରାୟ ନମରରେ ସମ୍ମୁଖ ନୁହଁନ୍ତି ।

ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ପରୀକ୍ଷାରେ ମୋଟ ନମରର ପୁନର୍ବାର ଯାଞ୍ଚ ବିଷୟରେ କୌଣସି ରେକର୍ଡ ରଖାଯାଇ ନଥିଲା । ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ସ୍ତରରେ ଯଦିଓ ରେକର୍ଡଗୁଡ଼ିକ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ପରିଚାଳିତ ହେଉନାହିଁ, ଅତିବ୍ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ସଂଶୋଧନ ବିଜ୍ଞପ୍ତିଗୁଡ଼ିକରୁ ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ 2014-19 ମଧ୍ୟରେ, 818 ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ଫଳାଫଳ ପୁନର୍ବାର ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ 808 ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ଫଳାଫଳ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଥିଲା (98.8 ପ୍ରତିଶତ) । ଫଳାଫଳଗୁଡ଼ିକର ଏତେ ବଡ଼ ସଂଖ୍ୟକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଦୃଢ଼ତା ଉପରେ ଏକ ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀ ସୃଷ୍ଟି କରେ ।

ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ, 67,869 ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ 420 ଜଣ ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ଓ ସ୍ନାତକ (ପିଜି ଏବଂ ୟୁଜି), ଯେଉଁମାନେ 2014-19 ସମୟରେ ପରୀକ୍ଷାରେ ଭାଗ ନେଇଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ଫଳାଫଳ ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ପୁନର୍ବାର ଯାଞ୍ଚରେ, 13 ଜଣ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ (3.10 ପ୍ରତିଶତ) ର ଫଳାଫଳକୁ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଅତିବ୍ ଦ୍ୱାରା ସୂଚିତ ହେବାପରେ, ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ଅତିବ୍ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣକୁ ଗ୍ରହଣ କଲା ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତରେ ତୁଟି ସଂଗୋଧନ ପାଇଁ ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କଲା । ପରୀକ୍ଷା ପରିଚାଳନା ଏବଂ ଫଳାଫଳ ଘୋଷଣାରେ ବିଳମ୍ବ ପାଇଁ ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କହିଛି ଯେ ଏହା ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ବୃଦ୍ଧି, ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ସହାୟକ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ହ୍ରାସ ହେତୁ ହୋଇଛି ।

ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସାର ଏବଂ ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକ

ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ସୂଚନା ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ଭିତ୍ତିଭୂମି (ଗ୍ରେଣାଗୃହ) ର ଉପଲବ୍ଧତା ଏବଂ ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକରେ ଆଇସିଟି ଉପକରଣ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଅତ୍ୟନ୍ତ କମ୍ ରହିଥିଲା ।

2018-19 ମସିହାରେ ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଖାଲିଥିବା ପଦବୀ ଯଥାକ୍ରମେ 38 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ 34 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ଏବଂ ଉଭୟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ କ୍ରମାଗତ ଭାବେ ବହୁତ ପଦବୀ ଖାଲି ପଡ଼ିଥିଲା । ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକରେ ଅଧ୍ୟାପକ ଓ ଅଧ୍ୟାପିକାମାନେ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିବା ସର୍ବନିମ୍ନ ଯୋଗ୍ୟତା ମାନ ପୂରଣ କରିଥିବାବେଳେ ଉଚ୍ଚଳ ଏବଂ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ 29 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ 12 ପ୍ରତିଶତ ଶିକ୍ଷକ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ବୃତ୍ତିଗତ ବିକାଶ ତାଲିମ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ପଠାଯାଇଥିଲା ।

ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଫଳାଫଳ ଘୋଷଣା କରିବାରେ 133 ରୁ 259 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା ଯାହା ପାଠ୍ୟକ୍ରମ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପରିଚାଳନାରେ ସମୟରେ ଅନୁପସ୍ଥିତିକୁ ସୂଚାଇଥାଏ । ଅଧିକତ୍ତ୍ୱ, 818 ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ନମ୍ବର ପୁନର୍ବାର ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପରେ, 808 ଛାତ୍ରଙ୍କ ଫଳାଫଳ ବଦଳିଗଲା, ଯାହା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପ୍ରଣାଳୀର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଏବଂ ତଦାରଖ ଦିଗ ଉପରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଇଲା ।

ଉପରୋକ୍ତ ସମସ୍ତ ତୁଟି ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରଭାବ ଏବଂ ଗୁଣବତ୍ତା ଉପରେ ଭବିଷ୍ୟତର ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷାଗତ ପ୍ରଗତି ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱର ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥିଲା ।

ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକ:

- ବିଶେଷକରି ସୂଚନା ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଜ୍ଞାନ ଭିତ୍ତିଭୂମି ତଥା ସୂଚନା ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଜ୍ଞାନ ଭିତ୍ତିକ ଶିକ୍ଷଣରେ ବିନିଯୋଗ, ବିଶେଷ କରି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକରେ ସୂଚନା ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ପର୍କ ଗ୍ରେଣାଗୃହ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇପାରନ୍ତି । ଶିକ୍ଷାଦାନ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ସୂଚନା ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ଉପକରଣଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ତାଲିମ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।
- ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ ଉପଲବ୍ଧତା ନଥିବା ଶିକ୍ଷାର ଗୁଣ ଉପରେ ସିଧାସଳଖ ପ୍ରଭାବ ପକାଉଥିବାରୁ ସରକାର ଆବଶ୍ୟକ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକରେ 28 ରୁ 38 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ଖାଲିଥିବା ପଦବୀଗୁଡ଼ିକ ଶୀଘ୍ର ପୂରଣ କରାଯାଉଥିବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।
- ଅଧ୍ୟାପକମାନଙ୍କର କ୍ରମାଗତ ବୃତ୍ତିଗତ ବିକାଶ ପାଇଁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକର ଅଧ୍ୟାପକମାନେ ତାଲିମ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଉତ୍ସାହିତ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

3.2 ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଗବେଷଣା ମାଧ୍ୟମରେ ନୂତନ ଜ୍ଞାନ ସୃଷ୍ଟି କରି ସମାଜର ପ୍ରଗତି

ଗବେଷଣା କାର୍ଯ୍ୟର ଗୁଣବତ୍ତା ସିଧାସଳଖ ଗ୍ରେଣାଗୃହରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଶିକ୍ଷାଦାନ ଏବଂ ଶିକ୍ଷାର ଗୁଣରେ ଅନୁବାଦ ହୁଏ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଉଭୟ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଏବଂ ସମାଜ ଉପକୃତ ହୁଏ । ଗବେଷଣାର ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ମଧ୍ୟ ରାଜ୍ୟକୁ ଏକ ଜ୍ଞାନ ଭଣ୍ଡାର ଭାବରେ ବିକଶିତ ହେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ଏବଂ ନୂତନତ୍ୱର ସଂସ୍କୃତିକୁ ସୁଗମ କରିବ ।

ଦ୍ୱାଦଶ ପଞ୍ଚ ବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ ପ୍ରକାଶିତ ‘ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଏବଂ ଗୁଣାତ୍ମକ ବିସ୍ତାର’ ଗୁଡ଼ିକର ରିପୋର୍ଟର ଅନୁକ୍ଷେପ 7.1.3 ଏବଂ ଅନୁକ୍ଷେପ 7.1.19(କ) ଦର୍ଶାଇଛି ଯେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକରେ ଗବେଷଣା କ୍ଷମତାକୁ ସଚେତନ ଭାବରେ ବିକାଶ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଅର୍ଥ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ଦ୍ୱାରା ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ବିକାଶ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସେମାନଙ୍କର ବାର୍ଷିକ ବଜେଟର ଏକ

ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅନୁପାତ ଗବେଷଣା ଏବଂ ନବସୃଜନ ପାଇଁ ବ୍ୟୟ କରିବା ଉଚିତ୍ । ନାକ୍ ମାନୁଆଲର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 3.3 ଅନୁଯାୟୀ, ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ଉପଯୁକ୍ତ ନୀତି ଏବଂ ଅଭ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକର ବିକାଶ ମାଧ୍ୟମରେ ଗବେଷଣାର ପ୍ରୋତ୍ସାହନରେ ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ ନିୟୋଜିତ ହେବା, ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସମ୍ପଦ ଉପଲବ୍ଧ କରାଇବା ଏବଂ ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ଶିକ୍ଷକ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାନମାନଙ୍କର ସକ୍ରିୟ ଗବେଷଣାକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଗବେଷଣାକୁ ଇନପୁଟ୍, କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଏବଂ ଗବେଷଣାର ଫଳାଫଳ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ଏହି ବିଭାଗରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି । ଗବେଷଣା ଅନୁଦାନର ପରିମାଣ, ଗବେଷଣା ପ୍ରତି ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଅବଦାନ, ଗବେଷଣା ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ଏବଂ ଉତ୍ପାଦିତ ଗବେଷଣା ଉତ୍ପାଦର ପରିମାଣ ଇତ୍ୟାଦି ଅତିବ୍ ସମୟରେ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଛି । ଅଧିକତ୍ୱ, ଗବେଷଣା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବାରେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରୟାସ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତାର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାକୁ କିଛି ସୂଚକ ମଧ୍ୟ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଛି ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଗବେଷଣା ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗକୁ ଅନୁଦାନର ପ୍ରବାହ ଉପରେ ନଜର ରଖିବା ସହିତ ସେହି ପ୍ରକଳ୍ପ ଗୁଡ଼ିକର ଠିକ୍ ସମୟରେ ସମାପ୍ତି ଉପରେ ନଜର ରଖିବା ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଏକ ଗବେଷଣା ଏବଂ ବିକାଶ ପ୍ରକଳ୍ପ ଏବଂ (ଆରଏବଂଡିସେଲ୍) ଅଛି ।

ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକରେ ଗବେଷଣା ସମନ୍ୱୟ ଅତିବ୍ ଫଳାଫଳ ଏବଂ ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଚିହ୍ନଟ ସୂଚକାଙ୍କର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନର ଫଳାଫଳଗୁଡ଼ିକ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁଚ୍ଛେଦରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

3.2.1 ଗବେଷଣା ସହଯୋଗ

3.2.1.1 ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ଗବେଷଣା ଅନୁଦାନର ପରିମାଣ

କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅନୁଦାନ ଆୟୋଗ, କାଉନସିଲ୍ ଅଫ୍ ସାଇଣ୍ଟିଫିକ୍ ଆଣ୍ଡ ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରିଆଲ୍ ରିସର୍ଚ୍ଚ (ସିଏସଆଇଆର) ଏବଂ ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ୍ ରାଇସ୍ ରିସର୍ଚ୍ଚ ଇନଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟ୍ (ସିଆରଆରଆଇ) ଇତ୍ୟାଦି ବିଭିନ୍ନ ଉତ୍ସରୁ ଗବେଷଣା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ପ୍ରାପ୍ତ ଅନୁଦାନର ସ୍ଥିତି ଏବଂ 2014-19 ମଧ୍ୟରେ ଦୁଇଟି ମନୋନୀତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଏହାର ଉପଯୋଗ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦିଆଯାଇଛି:

ସାରଣୀ 3.8: 2019 ନଭେମ୍ବର ସୁଦ୍ଧା ଗବେଷଣା ପ୍ରକଳ୍ପର ପାଣ୍ଠି ଏବଂ ସ୍ଥିତି

ବର୍ଷ	ଉତ୍ତମ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ				ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ			
	ପ୍ରକଳ୍ପ ସଂଖ୍ୟା	ପ୍ରାପ୍ତ ପାଣ୍ଠି (ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରେ)	ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ	ଚାଲୁ/ ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ	ପ୍ରକଳ୍ପ ସଂଖ୍ୟା	ପ୍ରାପ୍ତ ପାଣ୍ଠି (ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରେ)	ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ	ଚାଲୁ/ ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ
2014-15	3	5.54	3	0	3	80.11	3	0
2015-16	5	13.85	2	3	6	59.46	6	0
2016-17	6	39.36	1	5	8	50.82	4	4
2017-18	20	173.76	1	19	7	52.83	2	5
2018-19	15	76.34	1	14	4	19.10	0	4
ମୋଟ	49	308.85	8	41	28	262.32	15	13

(ଉତ୍ସ: ଉତ୍ତମ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ)

ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ

2014-19ମସିହାରେ, ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ମୋଟ ସରକାରୀ ଅନୁଦାନ ସହିତ 3.09 କୋଟି ଟଙ୍କାର 49 ଟି ପ୍ରକଳ୍ପ ହାତକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା । ସେହି 49 ଟି ପ୍ରକଳ୍ପ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଆଠଟି (16.33 ପ୍ରତିଶତ) ପ୍ରକଳ୍ପ ଅତିବ୍ରଣେଷ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି । ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ସମାପ୍ତିର ଧାର୍ଯ୍ୟ ତାରିଖ ଅତିବ୍ରଣେଷ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ତେଣୁ, ଚାଲୁଥିବା ଅନ୍ୟ 41 ଟି ପ୍ରକଳ୍ପର ବିଳମ୍ବ ସମୟ ଅବଧିର କାରଣ ଅତିବ୍ରଣେଷ ଦ୍ୱାରା ଜାଣିହେଲା ନାହିଁ । ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥର ପରିମାଣ ଏବଂ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ପାଣ୍ଡିର ଉପଯୋଗ, ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଗବେଷଣା ଏବଂ ବିକାଶ ପ୍ରକୋଷ ଦ୍ୱାରା ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ତଦାରଖ କରାଯାଇ ନଥିଲା, ଯେଉଁଥିପାଇଁ ପ୍ରକୃତ ଖର୍ଚ୍ଚର ପରିମାଣ ଅତିବ୍ରଣେଷ ଦ୍ୱାରା ଚିହ୍ନଟ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ

ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ମୋଟ 2.62 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅନୁଦାନ ସହିତ 28 ଟି ପ୍ରକଳ୍ପ କରାଯାଇଥିଲା, ସେଥିମଧ୍ୟରୁ 15 ଟି ପ୍ରକଳ୍ପ (53.57 ପ୍ରତିଶତ) ଧାର୍ଯ୍ୟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଶେଷ ହୋଇଛି । ଅବଶିଷ୍ଟ 13 ଟି ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଛି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମାପ୍ତି ଅବଧି²² ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶେଷ ହୋଇନାହିଁ (ନଭେମ୍ବର 2019) । ପ୍ରାୟ ପରିମାଣ 2.62 କୋଟି ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରୁ ଅତିବ୍ରଣେଷ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ପାଇଁ 2.28 କୋଟି ଟଙ୍କା (87 ପ୍ରତିଶତ) ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଛି ।

32 ଟି ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ପରୀକ୍ଷାରେ, ଅତିବ୍ରଣେଷ ଦର୍ଶାଇଛି ଯେ 2014-19 ମଧ୍ୟରେ 677 ଜଣ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ 20 ଜଣ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ (ତିନି ପ୍ରତିଶତ) ସପକ୍ଷରେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅନୁଦାନ ଆୟୋଗ ଛୋଟ ଅନୁସନ୍ଧାନ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ମାଲିକର ରିସର୍ଭ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ (ଜେନେରାଲ୍ ସ୍ଟୁଡିଂ ଗବେଷଣାକାରୀଙ୍କୁ ତିନି ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ) ଅନୁଦାନ ପ୍ରଦାନ କରିଛି । ଉପରୋକ୍ତ ସମସ୍ତ ଗବେଷଣା ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ଅତିବ୍ରଣେଷ ଦ୍ୱାରା ଶେଷ ହୋଇଥିଲା ।

ତେଣୁ, ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ଗବେଷଣା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ଅଭାବ ଦେଖାଦେଇଥିଲା ଯାହାକି କେବଳ ତିନି ପ୍ରତିଶତ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅନୁଦାନ ଆୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ଗବେଷଣା ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଅନୁଦାନ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଉଚ୍ଚଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ଚାଲୁଥିବା ଅନୁସନ୍ଧାନ ପ୍ରକଳ୍ପର ଉତ୍ତମ ନୀତିକାଣ୍ଡ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି କାରଣ ଅନୁମୋଦିତ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ଖର୍ଚ୍ଚ କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମାପ୍ତି ତାରିଖଗୁଡ଼ିକର ଗବେଷଣା ଏବଂ ବିକାଶ ପ୍ରକୋଷରେ କୌଣସି ବିବରଣୀ ଉପଲବ୍ଧ ନାହିଁ ।

3.2.2 ଗବେଷଣା ଫଳାଫଳ

ନାକ୍ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଛି ଯେ ଗୁଣାତ୍ମକ ଗବେଷଣାର ଫଳାଫଳ ଶୁଖିଲା, ସମାଜ, ଶିକ୍ଷା, ଅଞ୍ଚଳ ଏବଂ ଦେଶ ପାଇଁ ଲାଭଦାୟକ ଅଟେ । ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକର ଅନୁସନ୍ଧାନ ଫଳାଫଳଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଗବେଷଣା କାଗଜପତ୍ର ଏବଂ ଏହାର ପ୍ରକାଶନ, ପୁରସ୍କୃତ, ପେଟେଣ୍ଟ, ଦିଆଯାଇଥିବା ବାହ୍ୟ ପରାମର୍ଶ ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ପରୀକ୍ଷା ହୋଇଥିବା ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଆମେ ଏହି ଫଳାଫଳଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିଥିଲୁ, ଯାହାର ଫଳାଫଳ ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

3.2.2.1 ପେଟେଣ୍ଟ, ପରାମର୍ଶଦାତା ଏବଂ ଗବେଷଣା କରୁଥିବା ଗବେଷଣାକାରୀମାନେ

ନାକ୍ ଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକର ସାକ୍ଷାତ ସମୟରେ ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ପ୍ରକାଶିତ/ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପେଟେଣ୍ଟ ସଂଖ୍ୟା, ଅଧ୍ୟାପକ ଓ ଅଧ୍ୟାପିକାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ପରାମର୍ଶ ପ୍ରକଳ୍ପ ଇତ୍ୟାଦିର ବିବେଚନା କରେ । ଗବେଷଣା ପରାମର୍ଶ ବାହ୍ୟ ଜଗତରେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଗବେଷଣା ପାରଦର୍ଶିତାର ବିଶ୍ୱସନୀୟତା ଦର୍ଶାଏ । ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର କର୍ମଚାରୀମାନେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ସେମାନଙ୍କର ପାରଦର୍ଶିତା ବୃଦ୍ଧି କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏହା ଗବେଷଣା ସୁବିଧା ସହିତ କିଛି ରାଜସ୍ୱ ମଧ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ । ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ହେବା ଉଚିତ୍ ଯେ, ପରାମର୍ଶଦାତା ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଅଧ୍ୟାପକମାନେ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ପୁରସ୍କୃତ ହେବେ ଏବଂ ପରାମର୍ଶ ମାଧ୍ୟମରେ ଉତ୍ପାଦିତ ଅର୍ଥ, ଅନୁଷ୍ଠାନ

²² ସାତଟି ପ୍ରକଳ୍ପର ସମାପ୍ତିର ଧାର୍ଯ୍ୟ ତାରିଖ ଡିସେମ୍ବର 2020 ଥିଲା ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ ଛଅଟି ପ୍ରକଳ୍ପର ସମାପ୍ତିର ଧାର୍ଯ୍ୟ ତାରିଖ 2021 ଅଟେ

ଦ୍ୱାରା ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଉପଯୋଗ କରାଯାଉଥିବ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଜାତୀୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ମାନ୍ୟତା କାଞ୍ଚା(ଏନଆଇଆରଏଫ୍) ରେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ମାନ୍ୟତା ପେଟେଣ୍ଟ, ପରାମର୍ଶଦାତା ଏବଂ ଗବେଷଣାକାରୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଥାଏ ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁରୂପମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ।

ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଗବେଷଣା କରିବାରେ ମନୋନୀତ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତାକୁ ଆକଳନ କରିବାକୁ, **2014-19 ସମୟରେ ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ପେଟେଣ୍ଟ ସଂଖ୍ୟା ଏକ ସୂଚକ ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିଲା (ପରିଶିଷ୍ଟ 2 ର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା 11)** । ଏହି ସୂଚକ ମଧ୍ୟ, ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସାକ୍ଷୁତି ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମୟରେ ନାକ୍ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ସୂଚକ ।

ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ, 2014-19 ମଧ୍ୟରେ 2017-18 ବର୍ଷରେ କେବଳ ଗୋଟିଏ ପେଟେଣ୍ଟ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଅତିବ୍ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହାକୁ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇନଥିଲା । ପରାମର୍ଶ ସମୟରେ, ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ 2014-19 ମଧ୍ୟରେ ଚାରିଟି ପରାମର୍ଶଦାତା ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ 71.74 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ରାଜସ୍ୱ ପାଇଥିଲା ।

ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ପେଟେଣ୍ଟ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇନାହିଁ କିମ୍ବା ଦିଆଯାଇନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ, ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ 39 ଟି ପରାମର୍ଶଦାତା ପ୍ରକଳ୍ପରୁ 2.46 କୋଟି ଟଙ୍କା ରାଜସ୍ୱ ପାଇଥିଲା ।

ଏହି ପରୀକ୍ଷାରେ 32 ଟି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଅତିବ୍ ଦେଖିଲେ ଯେ 2014-19 ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ପେଟେଣ୍ଟ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇନାହିଁ କିମ୍ବା ପୁରସ୍କୃତ ହୋଇନାହିଁ ।

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକର ସାକ୍ଷୁତି ସମୟରେ, ନାକ୍ ସେହି ଅନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କୁ ସର୍ବାଧିକ ଗ୍ରେଡ୍ ପଏଣ୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା ଯେଉଁଠାରେ 20 ଏବଂ ତଦୁର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ପେଟେଣ୍ଟ ପୁରସ୍କୃତ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ମାନଦଣ୍ଡ ଆଧାରରେ ଉଭୟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କୌଣସି ଗ୍ରେଡ୍ ପଏଣ୍ଟ ପାଇବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇନଥିଲେ ।

ଅଧିକତ୍ତ୍ୱ, ସ୍ୱଳ୍ପ ଭାବରେ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଗବେଷଣା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି ଯାହା ରାଜସ୍ୱ (ପେଟେଣ୍ଟ, ପରାମର୍ଶଦାତା ମାଧ୍ୟମରେ) ବ୍ୟତୀତ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନର ବିଶ୍ୱସନାୟତାକୁ ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି କରିବ ।

3.2.2.2 ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକରେ ଗବେଷଣାରେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଅବଦାନ

(କ) ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଅବଦାନ

ଜାତୀୟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସାକ୍ଷୁତି ପରିଷଦ ମାନୁଆଲ ଅନୁଯାୟୀ, ଗୁଣାତ୍ମକ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଫଳାଫଳ ଶୃଙ୍ଖଳା, ସମାଜ, ଶିକ୍ଷ, ଅଞ୍ଚଳ ଏବଂ ଦେଶ ପାଇଁ ଲାଭଦାୟକ ଅଟେ । ଜାତୀୟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସାକ୍ଷୁତି ପରିଷଦ, ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅନୁଦାନ ଆୟୋଗ(ୟୁଜିସି) ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜର୍ଣ୍ଣାଲରେ ପ୍ରକାଶିତ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତି ଗବେଷଣା ନିବନ୍ଧ ଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ଏକ ସଂସ୍ଥାର ମାନ୍ୟତା ସମୟରେ ପ୍ରକାଶିତ ପ୍ରତି ସଂପାଦିତ ଭଲ୍ୟୁମ୍ / ପୁସ୍ତକ ଗୁଡ଼ିକରେ ଅଧ୍ୟାୟଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା ବିବେଚନା କରେ ।

ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 2014-19 ମଧ୍ୟରେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅନୁଦାନ ଆୟୋଗ(ୟୁଜିସି) ଡ୍ରେବସାଇଟରେ ସୂଚିତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରକାଶିତ ଜର୍ଣ୍ଣାଲ ଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା ଆକଳନକୁ ଏକ ସୂଚକ ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ କରାହୋଇଥିଲା (ପରିଶିଷ୍ଟ 2 ର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା 12) ।

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅନୁଦାନ ଆୟୋଗ(ୟୁଜିସି) ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜର୍ଣ୍ଣାଲରେ ପ୍ରକାଶିତ ଗବେଷଣାର ନିବନ୍ଧ ଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରକାଶିତ ସଂପାଦିତ ଖଣ୍ଡ ଗୁଡ଼ିକରେ ବହି ଏବଂ ଅଧ୍ୟାୟଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି:

ସାରଣୀ 3.9: ପ୍ରକାଶିତ ଗବେଷଣାତ୍ମକ ନିବନ୍ଧ ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ 2014-19 ରେ ପ୍ରକାଶିତ ସମ୍ପାଦିତଖଣ୍ଡ/ ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକରେ ପୁସ୍ତକ ଏବଂ ଅଧ୍ୟାୟ ସଂଖ୍ୟା

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ନାମ	ଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ହାରାହାରି ପୂର୍ଣ୍ଣକାଳୀନ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	ଯୁକ୍ତିସି ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶିତ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା	ପ୍ରତି ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରକାଶିତ ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା (3/ 2)	ସଂପାଦିତ ଖଣ୍ଡ/ ପ୍ରକାଶିତ ଏବଂ ଜାତୀୟ/ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସମ୍ମିଳନୀ ପତ୍ରିକାରେ ମୋଟ ପୁସ୍ତକ ଏବଂ ଅଧ୍ୟାୟ	ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଜାତୀୟ/ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସମ୍ମିଳନୀ ପତ୍ରିକାରେ ସଂପାଦିତ ଖଣ୍ଡରେ ପ୍ରକାଶିତ ପୁସ୍ତକ ଏବଂ ଅଧ୍ୟାୟ ସଂଖ୍ୟା (5/2)
1	2	3	4	5	6
ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ	138	1984	14.38	402	2.91
ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ	39	240	6	220	5.64

(ଉତ୍ସ: ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟ)

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକର ସାକ୍ଷତି ସମୟରେ, ନାକ୍ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ 10 ଗୋଟି ପ୍ରକାଶନ ସଂଖ୍ୟା ପାଇଁ ସର୍ବାଧିକ ଗ୍ରେଡ୍ ପଏଣ୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ, ପ୍ରତି ଶିକ୍ଷକ ପ୍ରତି 14 ପ୍ରକାଶନ ସହିତ ଏହି ମାନଦଣ୍ଡ ହିସାବରେ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସର୍ବାଧିକ ସ୍କୋର କରିଥିଲା । ଯେତେବେଳେ କି ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ ଛଅଟି ପ୍ରକାଶନ ସହିତ ଏହି ଦିଗରେ ପଛରେ ପଡ଼ିଯାଇଛି ।

ଅତିବ୍ ଅବଲୋକନ କଲା ଯେ 32ଟି ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଚାରିଟି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ²³ ଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅନୁଦାନ ଆୟୋଗ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପତ୍ରିକାରେ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 84 ଟି ଗବେଷଣାତ୍ମକ ନିବନ୍ଧ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । ଅବଶିଷ୍ଟ 28 ଟି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଶିକ୍ଷକମାନେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପତ୍ରିକାରେ କୌଣସି ଗବେଷଣାତ୍ମକ ନିବନ୍ଧ ପ୍ରକାଶ କରିନଥିଲେ ।

(ଖ) ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଫେଲୋସିପ୍ ପ୍ରଦାନ କରିଥିବା ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା

ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସାକ୍ଷତି ପତ୍ରିକା ସମୟରେ ନାକ୍ ମୁଖ୍ୟ ସୂଚକ ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲା । 2014-19 ମଧ୍ୟରେ ଉନ୍ନତ ଅଧ୍ୟୟନ/ ଗବେଷଣା ପାଇଁ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଫେଲୋସିପ୍ ପ୍ରଦାନ କରିଥିବା ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା (ପରିଶିଷ୍ଟ 2 ର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା 13) ।

ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ 2014-19 ମଧ୍ୟରେ ହାରାହାରି 138 ପୂର୍ଣ୍ଣକାଳୀନ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ପାଞ୍ଚ ଜଣ ଶିକ୍ଷକ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଉନ୍ନତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଅଧ୍ୟୟନ ପାଇଁ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଫେଲୋସିପ୍ ପାଇଥିଲେ । ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ସେହି ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ହାରାହାରି 39 ଜଣ ପୂର୍ଣ୍ଣକାଳୀନ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଦୁଇଜଣ ଶିକ୍ଷକ ଏହି ପୁରସ୍କାର ପାଇଥିଲେ ।

32 ଟି ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ, ଅତିବ୍ ଦେଖିଲେ ଯେ 2014-19 ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଶିକ୍ଷକ ଅଗ୍ରାମ ଅଧ୍ୟୟନ ପାଇଁ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଫେଲୋସିପ୍ ପାଇନାହାନ୍ତି ।

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକର ସାକ୍ଷତି ସମୟରେ, ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୂଚକଙ୍କ ପାଇଁ ନାକ୍ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକରେ ସର୍ବାଧିକ ସ୍କୋର ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲା ଯେଉଁଠାରେ ହାରାହାରି 40 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ଅଧିକ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ 2014-19 ମଧ୍ୟରେ ଉନ୍ନତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଅଧ୍ୟୟନ/ ଗବେଷଣା ପାଇଁ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଫେଲୋସିପ୍ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ନାକ୍ ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁଯାୟୀ, କୌଣସି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏହି ନିମ୍ନ ସ୍କୋର କରିବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ କମ୍ ସଂଖ୍ୟକ ପ୍ରକାଶନ ତଥା ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକରେ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ସାମିତ ସଂଖ୍ୟକ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ

²³ ରାଜଧାନୀ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ତେଜାନାଳ ସମ୍ବନ୍ଧାସିତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, ଧରଣାଧର ସମ୍ବନ୍ଧାସିତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, କେଉଁଝର ଏବଂ ଯୁକ୍ତି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, ଖମାର

ଫେଲୋସିପ୍ ଏହି ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକରେ ଗବେଷଣା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଉତ୍ସାହ ଏବଂ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଇଥିବା ସୂଚାଇଥାଏ ।

3.2.3 ସହଯୋଗୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ

3.2.3.1 ଶିକ୍ଷ, ଶିକ୍ଷାୟତନ ସଂଯୋଗିକରଣ

ଏକାଡେମୀ ଏବଂ ଶିକ୍ଷ ଏକ ପ୍ରତୀତାତ୍ମକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜଡ଼ିତ ହୋଇଥାଏ । ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଶିକ୍ଷା ମଧ୍ୟରେ ଯୋଗଦାନ ପାରସ୍ପରିକତା ଏବଂ ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ପାରଦର୍ଶିତା ବାଣ୍ଟିବାରେ ଧାରଣା ବହନ କରେ ।

ଅଧିକତ୍ରୁ, ଜାତୀୟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସାକ୍ଷୁତି ପରିଷଦ ମାନୁଆଲର ଅନୁକ୍ଷେପ 3.7 ଅନୁଯାୟୀ, ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ ମାନେ ସହଯୋଗୀ ମାଧ୍ୟମରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ଘନିଷ୍ଠ ସମ୍ପର୍କ ବଜାୟ ରଖିପାରିବେ । ଏହା ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଏକାଡେମିକ୍ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ଅଧିକ ବାସ୍ତବ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରେ ରଖିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ଏବଂ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶିକ୍ଷଣ ଅଭିଜ୍ଞତାର ପରିସର ବିସ୍ତାର କରିଥାଏ । ଏକାଡେମିକ୍ ଅନୁଷ୍ଠାନ କିମ୍ବା ଶିକ୍ଷା କିମ୍ବା ବୃତ୍ତିଗତ ତଥା ସାମାଜିକ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଏକତ୍ର ସହିତ ସହଯୋଗୀ ରଖାଯାଇପାରିବ । କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ପରିସର ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଡାକ୍ତରୀ, ଛାତ୍ର ବିନିମୟ, ଅଧ୍ୟାପକ ବିନିମୟ, ଗବେଷଣା ଏବଂ ସମ୍ବଳ ବର୍ଣ୍ଣନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିପାରେ । ସହଯୋଗୀ ପ୍ରୟାସକୁ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କରିବା ପାଇଁ, ଏହିପରି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ କିମ୍ବା ଏକତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଚୁକ୍ତି ବା ବୁଝାମଣା ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଶିକ୍ଷ ଏକାଡେମୀ ସଂଯୋଗ ପାଇଁ ମନୋନୀତ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଉତ୍ସାହର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାକୁ **2014-19 ମଧ୍ୟରେ ଜାତୀୟ/ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ମହତ୍ତ୍ୱ ଅନୁଷ୍ଠାନ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ଶିକ୍ଷା କର୍ତ୍ତାପି ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ବୁଝାମଣା ଚୁକ୍ତିପତ୍ର ସଂଖ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ଏକ ସୂଚକ ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିଲା (ପରିଶିଷ୍ଟ 1 ର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା 8)** । ଏହି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନର ଫଳାଫଳ ଏବଂ ଆନୁସଙ୍ଗିକ ଅତିର୍ ଫଳାଫଳ ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

ଦୁଇଟି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ 32 ଟି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ 2014-19 ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟର ପରୀକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ଜଣାପଡ଼ିଲା ଯେ:

ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ମନୋନୀତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ

2014 ରୁ 2019 ମଧ୍ୟରେ²⁴ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଆଠଟି ଜାତୀୟ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବୁଝାମଣା ଚୁକ୍ତିପତ୍ର (ଏମ୍‌ଓୟୁ) ସାକ୍ଷରିତ ହୋଇଛି । ଏହି ପରୀକ୍ଷାରେ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର 24 ଟି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଛି, ଯେଉଁଥିରେ ଏକାଡେମୀ କିମ୍ବା ଇଣ୍ଟିଗ୍ରେଟିଭ ସହିତ କୌଣସି ବୁଝାମଣା ଚୁକ୍ତିପତ୍ର ସାକ୍ଷରିତ ହୋଇନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ମନୋନୀତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ

ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ, ମଇ 2015 ରେ ନ୍ୟାସନାଲ ରିପୋର୍ଟ ସେନ୍ଟ୍ର ସେକ୍ଟର ସହିତ ‘ବନସ୍ତ୍ରୀ କାର୍ବନ୍ ପୁଲ୍ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅଧୀନରେ ବନସ୍ତ୍ରୀ ଆକଳନ ଏବଂ ବାୟୋମାସ୍ ପାରାମିଟର’ ଉପରେ ଏକ ବୁଝାମଣା ଚୁକ୍ତିପତ୍ର ସାକ୍ଷରିତ ହୋଇଥିଲା । ପରୀକ୍ଷାରେ ଆଠଟି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିଲା, ତଥାପି, 2014-19 ମଧ୍ୟରେ ଏକାଡେମୀ କିମ୍ବା ଶିକ୍ଷ ସହିତ କୌଣସି ବୁଝାମଣା ଚୁକ୍ତିପତ୍ର ସାକ୍ଷରିତ ହୋଇନଥିଲା ।

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକର ସାକ୍ଷୁତି ସମୟରେ, ନାଲ୍ ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଦ୍ୱାରା ସାକ୍ଷରିତ 30 ଟି ବୁଝାମଣା ଚୁକ୍ତିପତ୍ର ପାଇଁ ସର୍ବାଧିକ ଗ୍ରେଡ୍ ପଏଣ୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା । ନଅଟି ବୁଝାମଣା ଚୁକ୍ତିପତ୍ର ସହିତ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ବୁଝାମଣା ଚୁକ୍ତିପତ୍ର ସହିତ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏହି ମାନଦଣ୍ଡରେ ଲକ୍ଷ ହାସଲ କରିବା ଠାରୁ ବହୁ ଦୂରରେ ।

²⁴ 2014-15- ଗୋଟିଏ ଏମ୍‌ଓୟୁ, 2015-16- ଛଅଟି ଏମ୍‌ଓୟୁ, 2016-17- ଦୁଇଟି ଏମ୍‌ଓୟୁ

ଅଧିକତ୍ରୁ, ଏକାଡେମୀ କିମ୍ବା ଶିକ୍ଷ ସହିତ ସହଭାଗୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ଅଭାବ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକୁ ସଂପୃକ୍ତ ଗବେଷଣା କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ, ଛାତ୍ର ଇଣ୍ଟର୍ନସିପ୍ ପ୍ରୋଗ୍ରାମ୍ ଏବଂ ତାଲିମ ଇତ୍ୟାଦିରେ ସହାୟତା କରିବା, ଏହିପରି ସହଯୋଗ ଏବଂ ବୁଝାମଣା ବୁଝିପତ୍ରରୁ ଆଶା କରାଯାଉଥିବା ଲାଭରୁ ବଞ୍ଚିତ କରେ ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର କହିଲେ(ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2020) ଯେ, ଯେହେତୁ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକ ଶିକ୍ଷାପ୍ରଦାନଭିତ୍ତିକ, ବୁଝାମଣା ବୁଝିପତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁକୂଳ ପରିବେଶ ଉପଲବ୍ଧ ହେଉନାହିଁ । ସରକାରଙ୍କ ଉତ୍ତର ସମାପନ ନୁହେଁ କାରଣ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଗବେଷଣା ଏବଂ ଇଣ୍ଟର୍ନସିପ୍ ମଧ୍ୟ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଏକ ଅଂଶ ଏବଂ ଏହାକୁ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ଉତ୍ସାହିତ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।

ସଂକ୍ଷିପ୍ତସାର ଏବଂ ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକ

ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଗବେଷଣା

ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ଗବେଷଣା କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିଶତ କମ୍ (16 ପ୍ରତିଶତ) ଏବଂ ଉତ୍ସାହଜନକ ନୁହେଁ । ପାଣ୍ଡିର ଉପଯୋଗ, ପ୍ରକଳ୍ପର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ସମୟସୀମା ଭଳି ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ବିବରଣୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉପଯୁକ୍ତ ରେକର୍ଡ୍ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ବିଶେଷ କରି ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଅଭାବ ରହିଲା, ଯେଉଁ କାରଣରୁ ଅତିବ୍ ଏହି ଦିଗଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇପାରିଲା ନାହିଁ । ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପେଟେଣ୍ଟ ଏବଂ ପରାମର୍ଶର ବିକାଶ ଉତ୍ସାହଜନକ ରହିଲା ମାତ୍ର ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକରେ ଏହା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଲା ନାହିଁ । ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକର ଶିକ୍ଷ ସହିତ କୌଣସି ସହଯୋଗୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ନଥିଲା କିମ୍ବା କୌଣସି ବୁଝାମଣା ବୁଝିପତ୍ର ସାକ୍ଷର ହୋଇନଥିଲା । ତେଣୁ, ରାଜ୍ୟର ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକରେ ଶିକ୍ଷ ଏବଂ ଏକାଡେମୀ ସହିତ ଗବେଷଣା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଏବଂ ସହଯୋଗୀ ପ୍ରୟାସକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବାର ସ୍ୱସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି ।

ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକ:

- ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଏବଂ ସମୁଦାୟ ସମାଜ ପାଇଁ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲାଭ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ଗବେଷଣା ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଉତ୍ସାହିତ ଏବଂ ପରିଚାଳିତ ହେବା ନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକର ଗବେଷଣା ଏବଂ ବିକାଶ ପ୍ରକୋଷ୍ଟ ଏହି ଅନୁସନ୍ଧାନ ପ୍ରକଳ୍ପର ଠିକ୍ ସମୟରେ ସମାପ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପାଣ୍ଡି ପ୍ରବାହ ଉପରେ ନଜର ରଖିବାରେ ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ୍ ।
- ବିଶେଷ କରି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗବେଷଣାମୂଳକ ନିବନ୍ଧ ପ୍ରକାଶନ ସଠିକ୍ ଦିଗରେ ଏକ ପ୍ରେରଣା ଆବଶ୍ୟକ କରେ । ପେଟେଣ୍ଟ ଓ ପରାମର୍ଶ ଏବଂ ଶିକ୍ଷ ଏକାଡେମୀ ସଂଯୋଗର ବିକାଶ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଉତ୍ସାହିତ ହେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଆରମ୍ଭ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।